درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորաշունճեան խան

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK" Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Դրշ.
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆր.
» » վեցամսեայ. 20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 118 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։

Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ.

ՅԱՂԹՈՒԹԵԱՆ ԼՈՒՐԸ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

ՄԱՆՉԸՍԹՐ, 2 Մարտ 1900

Երէկ, հինգշաբթի առտու, ժամը տասնին, երբ մեծածախ կայարաններէն դեռ գիշերուան ու քունի թմրութենէն չթօթուած խումբեր կը սլոռթկային քաղաք, փչող ցուրտ ու կծու քամին ճեղքելով դէպի ամլոտ գորշ երկինքը թռաւ սուր խլացուցիչ ճիչը, որ լրագրավաճառ ցրցինած տղոց բերնէն օրհրով, ամիսներով սպասուած աւետիսը կը տանէր.

—Spécial, Relief of Ladysmith։

Պզտիկ, հազիւ տասը տարեկան, ոտաքերնին բոպիկ, պատառատուն բաճկոնակներուն բացուածքներէն երեւցող աղտոտ, ճմռթկած չապիկներով, մրոտ երեսներնուն մէջէն ժպտուն ու չորաճճի աչքերով լակոտները ամբոխը կը ճեղքեն, կը վազվզեն հոս հոն, լրագիրներու տրցակը ձեռքերնին, ցուելով բարի լուրը ու թերթը. բէնիներ կը տեղան անոնց կարմրած թաթիկներուն մէջ ու թերթերուն պաշարը կը սպառի իսկոյն։

—Spécial, Relief of Ladysmith.

Ահ, աղուոր, լուսաւոր, պաշտելի լուրը. երեք ամիսներու սրտի հալումաշէ վերջը լուռ անձկութիւններէ, փսփսուած տագնապներէ վերջ կը հասնէր անիկա իր փալփլուն յուսաբեր պատմուճանովը, ինչպէս տագնապալից ու խելայեղիչ մըղձաւանջի մը մէջէն ամէնէն վայրագ վայրկեանին կը հասնի զարթնումը, զարթնումը լեցուն դեռ հազիւ անհետացած սարսափով ու արդէն ցնծութեամբ թրթռուն ի տես մղձաւանջին անիրականութեան.

Hurrah!

Հիմա փողոցները կ'արձագանգեն ամէն կուրծքերէ պոռթկացող գոհունակութեան հառաչը, որովհետեւ յաղթանակի աղաղակ մը ըլլալէ աւելի սփոփանքի ճիչ մըն է ան. ու վայրկեանի մը մէջ կը տեսնուի խորութիւնը այս մեծ սիրտ, հպարտ ու տոկուն ազգին տառապանքին, որուն գոյութիւնը հազիւ պիտի նշմարուէր շաբաթ մը առաջ։ Երբ պարտութիւնները, անակնկալ ու անհասկնալի, կը տեղային անընդհատ, ինչպէս գաճաճ մը ապտակները յանկարծակի եկած հսկային երեսին, Անգլիացին իր պաղարիւնութեան տէր, անպատրաստ գտնուած ըլլալէն կարմրած, յամառաբար, հիանալի յամառութեամբ մը, վստահաբար, ամչեցուցիչ վստահութեամբ մը, կը մրմռար.

—Վերջ ի վերջոյ մենք յաղթող պիտի ըլլանք։

Ու ազէտ բեռնակրէն մինչեւ հարուստ սեղանաւորը, դպրոցական տղէն մինչեւ երեսփոխանը միեւնոյն բառերը միեւնոյն ապահովութեամբ պիտի կրկնէին։ Բայց Լէյտիսմիթի ձախողուածը իրենց համար ամէնէն ծանր պատուհասն էր. անոր ազատումին գնդասեղած էին իրենց պատիւը. երբ երկու օր առաջ Քրոնեէի բանակին անձնատուր ըլլալուն լուրը եկաւ, հազիւ նշմարելի յուզում մը միայն յառաջ բերաւ. որովհետեւ անոր վրայ գաճաճին տուած կիցերուն վրէժն էր որ կ'առնէին. բայց ինչ որ իրենց սրտին բեռ եղած էր, իրենց ընդունած ապտակն էր. — ու Լէյտիսմիթի ազատումը անոր փոխարէնն էր։

Rule, Bretannia...

Գոռոզ ու հսկայ երգին ելեւէջները կը թնդացնեն օդը. Վիքթորիա համալսարանին ուսանողները, իրենց դասարաններէն խոյս տուած, բազմաներու բարձրաւանդակներուն տիրանալով վիթխարի դրօշակ մը իրենց գլխուն վերեւ տարածած, ու ձեռքերնին մանր դրօշակներ, իրենց երիտասարդ հուժկու թոքերուն ամբողջ ուժովը բամպակի քաղաքին վրայ կը գոռացնեն բրիտանական հպարտութեան քայլերգը.

Rule, Bretannia ..

Ու ամբոխը, մայթերուն վրայ չարուած, ուրախութենէն գինով, թափահարելով դրօշակներ զորս տղաքներ փողոցներուն մէջ կը ծախեն շիլիններու հունձք մը քաղելով, ամբոխը կը պոռայ, կ'երգէ, կ'ոռնայ դէպի ուսանողները որոնք պատերազմի դաշտին վրայ մարտընչողներուն մէկ պատկերը կը ներկայացնեն։

Ահ, Մանչէսթըր փոխուած է. օրուան մը համար խենդութեան շունչ մը կը փչէ քաղքին վրայ. ճամբուն մէջ անծանօթներ կը խօսին իրարու, կը շնորհաւորեն զիրար, ու այս ինքնին անշան իրողութիւնը հատորներու չափ պերճախօս է ցոյց տալու համար թէ սովորական օր մը չէ այս։ Բայց երգէ աւելի, աղաղակներ, անիմաստ աղաղակներ կը լսուին. Անգլիացին ուրախութեան ցոյցերու անվարժ, տձեւ կերպով կ'արտայայտէ զանիկա. կը կը գոռայ կամ կը գինովնայ. ամէն ցընծութիւն գարեջրի գաւաթներով կը լուացուի ու վայրենի պոռչտուքներով կը վերջանայ։

Դրօշներ, դրօշներ, դրօշներ սեւ, սըգաւոր ու մըլռոտ բազմայարկ շէնքերու վրայ գոյներու փայլփլուն շռայլութիւն մըն է. մարդիկ լամբակներու գնդասեղուած ազգային երեք գոյները, դրօշակիկներ և կամ զօրավարներու լուսանկարներով զարդանշաններ կը կրեն. խանութ մը որ դրօշակներ ու եռագոյն զարդեր կը ծախէ, յաճախորդներու բանակով մը պաշարուած է (տեղն է ըսելու), այնպէս որ երկու ոստիկաններ խանութպանին օգնութեան կը հասնին չափազանց եռանդոտ գնողները կարգաւ ներս մտցնելու. գործաւորներու խումբ մը khaki գոյն (գոյնը այն հագուստին զոր բրիտանական զինուորը կը կրէ պատերազմի դաշտին վրայ, հողի կամ ցեխի գոյնի մօտ բան մը) գլխարկներ զետեղած են իրենց գլխուն վրայ. ուրիշներ, գրագէտներու դասն է ան, նոյն գոյնով փողկապներ կը գործածեն. կարգ մը գործարաններ օրուան համար կը փակեն իրենց տուները ու ազատ կ'արձակեն իրենց գործաւորուհիները. ասոնց խումբերը, կուրծքերնուն վրայ կապոյտը, կարմիրը ու սպիտակը ներդաշնակ կերպով միացուցած, իրենց սեւ յարդէ գլխարկներուն տակէն գանգրաթղթիկներու ծիծաղելի շարքովը զարդարուած, փողոցները կը չափչփեն Soldiers of the Queen երգելով. երգ մը որ իրենց սրտին սիրելին, Քիփլինկի դիւցազնը, Անգլիոյ օրուան կուռքը, Թօմին, աննման Թօմին, մտացիր պապուկը (ինչպէս Քիփլինկ կոչեց զանիկա) կը դրուատէ. կտաւներով ու տակառներով բեռցուած ցածասայլեր դրօշակներ պարզած են, ձիերը ծաղիկներով պճնուած. սրարշաւ անցնող fուքէի մը պատուհանէն հազիւ հինգ տարեկան տղեկ մը դրօշակ մը կը ծածանէ ու չափահաս մարդիկ, ուսանողներ ու աղջիկներ կը վազեն անոր ետեւէն՝ ծափահարելու համար անիկա, ողջունելու համար իրենց գոյները։ Կաթնավաճառի մը փոքրիկ կառքին վրայ թանձրաքարտէ թնդանօթ մը բեռցուցած է ու այդ գաղափարը մեծ յաջողութիւն մը կը գտնէ։

Հազիւ հոս հոն Քրիւկէրի և Ժուպէրի ծաղրանկարները. շէնքէ մը վար կախուած ճերմակ դրօշակի մը վրայ անոնց յուղարկաւորութիւնը կը ծանուցուի. բայց ընդհանրապէս նախատինքը բացակայ է ժողովուրդին ցոյցերէն՝. Անգլիացիք գերազանցապէս sport-ի սիրահար ժողովուրդ մըն են. այս պատերազմը իրենց համար տեսակ մը football կամ cricket-ի խաղ մըն է. իրենք յաղթող եղան ու իրենց յաղթանակը կը տօնեն. բայց միանգամայն իրենց ախոյեանին քաջութիւնը կը խոստովանին, և նոյն իսկ անոր վրայ կը հիանան. արդէն անոնց արիութիւնը՝ իրենց յաղթանակը կրկին թանկագին չըներ։

Hurrah!

Թող ցնծայ ամբոխը, իրաւունքն է. քաղաքապալատական զանգակները հիմայ զուարթ երաժշտութիւն մը կը մաղեն իրենց բարձունքէն. ու գինետուններու դռները կը խռնուին կարմրայտ, անմօրուս, անպէտ խումբեր,

—Three cheers for Buller
—Three cheers for white
—Three cheers for Roberts

Ոչ մէկը կը մոռնան. հոն, հեռուն իրենց համար կռանքերնին վտանգի կը դնեն անոնք. պէտք չէ՞ որ գոնէ գարեջուրի գաւաթ մը պարպեն, անոնց ամէն մէկուն կենացը։

Աղմուկին ու ժխորին մէջ, գիշերը կը յաջորդէ օրուան գրեթէ առանց նշմարուելու. այնչափ մութ եղած է օրը. թատրոնները կը լեցուին ու հայրենասիրական երգերը կը շարունակուին հոն անդադար։

Ու կէս գիշերուն երբ յոգնած տուն կը դառնայի, տասնըհինգի չափ պատանիներ փողոցն ի վար կոկորդալիր կ'երգէին.

God save the Queen.

Շ. ՇԱՒԱՐՇ

ՃԱՄԲՈՒ ՆՈԹԵՐ

Բ.

ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ

4 Փետր. ՈՒՐԲԱԹ.

Շոգենաւէն դուրս նետուած պահուս սրտի ընկճող տրոփումներ կը զգայի մէջս. Իզմիրի հեռապատկերը, կանուխէն փայլուն գիծերով շինուած՝ ա՛յնքան կը խոշորնար, որ ինքզինքս անոր մէջ շատ պզտիկ գտնելու երկիւղը զիս կը շուարեցնէր։ Առաջին տպաւորութիւնս սակայն քիչ մը զիս սրտապնդեց, ծայրայեղօրէն chic բազմութեան մը մէջ խառնուած կարճ շալվարներու և երկար փիւսկիւլներու համադրութենէն ծնած տպաւորութիւնովը։

Հետաքրքիր աչուըներ սլաքներու պէս զիս կը կծեն, պատուհաններէն, խանութներէն, թաղերէն ու ցածկեկ տուներու վանդակ-դռներէն։

Քանի մը պաշտօնական շէնքերու այցելութիւններէս վերջ, ինքզինքս կը գտնեմ Հիւանդանոցը։ Խուցերուն մէջ հիւանդ նայուածքներու ձգձգումը, գաւառացիներու կայտառ կազմերուն հիւծած փոփոխութիւնը միտքս զբաղեցուցած մէկ պահուն, յանկարծ վարը բակին մէջ՝ բամբ խնդուքի մը ճայթումը կը լսենք.

—Ո՞վ կը փնտռես.
—Մա՞րդ կը փնտռես, Տ. Հայր.
—Ահա՛ ե՛ս.
—Չէ՛, չէ՛. ի՛մ փնտռածս չես դուն.
—Գիտեմ, կը տեսնեմ հիմա։

Սոյն խօսակցութեան պահուն դուրս կ'ելլեմ հիւանդներու մէկ խուցէն, ու ահա ինծի կը ներկայացնեն ժպտուն երեսով, երկար ու թաւ դէմքով մէկը, որուն աչքերն ու քիթը կը հովանաւորէր անխնամ ու վայրահակ մազերու փունջ մը։

Որբերեանն էր։

Գաղափարներու և համոզումներու զուգորդութեան թելը հեռուէն իրարու կապած էր մեզի, այնպէս որ մեր առաջին հանդիպումին արդէն բարեկամներ եղած էինք իրարու, անսեթեեթ ու համարձակ, առանց կցկտուր նախաբանի մեր խօսակցութիւնը շարունակելու համար։ Որբերեանի գաւառացիի թուխ-կարմիր դէմքը ժպիտ է համակ. իր մազերուն եւ աչքերուն սեւութեան մէջ աւելի դուրս ցցուած իր ճայթ խնդուքին համար բերանը հազիւ թէ կը բաւէ։ Խօսակցութեան միջոցին երբեմն իր աչքերը կը վառին անմեղ բարկութեան մը բորբոքումով. մէջավայրը ու Իզմիրի մեղկ կլիման չէ կրցած Որբերեանի մէջ խեղդել առոյգ Մալաթիացին, ու այն գաւառացիի անմեղ գեղջուկ միամտութիւնը, որ ի յայտ կու գայ ամէնէն galant ու ամէնէն նուրբ շարժումներուն մէջ։

Նոյն իրիկունն իսկ իր տունն ենք, պարզ ու շատ ընտանեկան ուրախութիւնով զեղուն։ Կը ներկայացուիմ իր կնոջը Տիկին Մարի Որբերեանին։

Մարի, Որբերեանին հարազատ օրինակը, նոյն իսկ իր դիմագծութեան ինչ ինչ մասերով, առլցուն հրճուանքով կը հիւրընկալէ մեզի, իբր մէկ անդամը իր տունին, իբր իր մէկ եղբայրը։ Այդքան համակրանքով չնախապատրաստուած ըլլալու վիճակս զիս կը շուարեցնէր հակառակ իմ անվախ միտումներուս. իրենց անկեղծութիւնը՝ սակայն՝ որ խորունկ գիտակցութիւնը կը մատնանշէր իրենց կեղծիքի անհաղորդ զգացումներուն, ամուր պահպանակը կը կազմէր իմ չըջանկատ վարանքիս. այնպէս որ երբ իրարմէ կը բաժնուինք ժամադրած ենք արդէն վաղը միասին ճաշելու իրենց հետ։

Գիշերը պէտք ունէի ամփոփման. ծանօթ բարեկամ մը զիս կ'առաջնորդէ՝ լուռաշեղ շուկաներու մէջէն՝ դէպի Լէօնիտա պանդոկը։ Ծովի սենեակները արդէն լեցուն էին հիւրերով։ 4 թիւ սենեակը կը բացուի մեր առջեւ. կարճլիկ նստարան մը, երկու աթոռներ, պզտիկ սեղան մը, մանճակալ մը, ու հայելակիր լավապօն. ահա ամբողջ արդուզարդը սենեակիս, որ վանական խցիկէն կը տարբերէր իր զոյգ մը բանճուրներով միայն, որոնք դիմացի տունը կը վարագուրէին. խցիկի այս լուռ ինքնամփոփումիս մէջ, ալ պահ մը հանգչած ուղեւոր շարժումներէն, զգացի թէ յանցաւոր մըն էի այս պահուն իմիններուս հանդէպ, որոնց վերջին հրաժեշտս չկրցայ տալ։ Միտքս իմ մէջս ամփոփած ուժով կը նետուիմ գրասեղանիս անկիւնը, մտամփոփ լաւութենէս բաժին մը հանելու համար անոնց, որոնք զիս կը մտաբերէին քարափի հապճէպ բաժանումէս վերջ։

Ցանկարծ սենեակիս դուռը կը ծեծուի.—Մտէք.—ու առջեւս կը գտնեմ երկու դէմքեր, հինէն ծանօթ ու սըրտիս մօտիկ երկուքն ալ. կրնաք երեւակայել, թէ պանդուխտ ափերու վրայ ի՛նչքան միխիթարութիւններ կրնան սփռել շուրջը մտերիմներ, որոնք իրենց սրտի և հոգիի աղապատանքին մէջ կը խեղդեն ամբողջութիւնդ. անո՜ւշ, շատ անուշ հեռաւոր ծանօթներուս այդ հանդիպումը, որ կեանքիդ մէջ կը վերկենդանացնէ հոսնուտ բեկբեկումները մարմրող վերջալոյս ճառագայթներու, սիրել տալու համար զայն իր ինքնութեան մէջ։ Իզմիրէն ամէնէն տաք յիշատակն է այն, զոր թեթեւ տանիմ հետս դէպ ի խորերը գաւառին ուր կը մերձի նայուածքս։ Փողոցները կ'ամայանան, ու ես կը զգայի, թէ այն շշուկ գիշերը իր խոր ահաւորութեամբ որ քաղքին ջղուտ կենսականութեան ծոցին մէջ կ'սուսերատէր, աւելի ես կը զօրացնէր հոգիս իր ներաշխարհիկ յոյզերուն կալուածը մեղմելու, և տալ անոր սրտի բաւարարութիւններ։

Գինովցած ենք զիրար տեսնելով։ Այդ անմեռուկ յիշատակներուն թեւերէ տարուբերուած, երբ մեր բարեկամները կը մեկնին, վերմակը կռնակիս կը քաշեմ, թողլով որ քունը պահ մը զիս բաժնէ աշխարհէն։

Մոմը կը պլպլար սնարիս մօտ։

Մ. ՎԱՐԴ.

ՀԱՅ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏ ՄԸ

ՍՏԵՓԱՆ ԱԳԱՅԵԱՆ

Անցեալ իրիկունը, գերազանցապէս սիրուն անակնկալ մը պարգեւեցին ինծի քանի մը բարեկամներ, որոնք աղուոր գաղափարը յղացած էին զիս հայ արուեստագէտի մը տունը առաջնորդելու։ Անակնկալ մը՝ որուն բնաւ չէի սպասեր, և որ ինծի պատեհութիւնը տուաւ տեսնելու «արուեստագէտի խուց մը», ինչ որ իրական փափագի մը գոհացումը եղաւ ինծի համար. որովհետեւ մինչեւ ան ատեն, այդ մասին ունեցած գաղափարս պատկերազարդ հանդէսներու նկարներով միայն կազմուած էր։

Տեսա՞ծ է՞ք «արուեստագէտի խուց» մը. . . ։

Երեւակայեցէ՛ք, ո՛չ շատ ընդարձակ սենեակ մը, գորգուած գետին մը, աթոռներու ցանցնուք մը հոս հոն, նկարուն առաստաղ մը և չորս պատեր՝ կորսուած նկարներու, լուսանկարներու, ջրանկարներու, զարդերու, և արձանիկներու շռայլ ու խնամոտ յարդարանքի մը տակ։ Ա՛ս է ահա «արուեստագէտի խուց» ըսուածը։ Միայն թէ, այդ մերկ շրջագիծին մէջ պէտք է լեցընէք ի՛նչ սիրուն բան որ գիտէք, ի՛նչ հմայիչ բան որ կրնաք երեւակայել. ան ատեն միայն կ'ունենաք արուեստագէտի ճմարիտ խուցը։

Եւ որչա՜փ ալ սիրուն։

Սենեակին մէկ անկիւնը՝ աշխատութեան երկար սեղան մը դրուած է, որուն վրայ աչքի զարնող մաքրութեան մը մէջ այնչա՛փ նիւթեր ու առարկաներ լեցուած են, ձեւով ու դիրքով տարբեր իրարմէ, հոգիով ու ձգտումով մէկ սակայն. հոս գծագրութեան մը շրջագիծերն են, անդին ջրանկարի մը սկզբնաւորութիւնը, թուղթեր, մատիտներ, ներկի պզտիկ տուփեր, կարկին մը, անաւարտ նկարներ, առապէսքի սքանչելի կտոր մը, լուսանկարներ ու պզտիկ անդրիներ՝ որոնց կարմիր հողը թաւ փայլ մը կ'անցընէ սպիտակ արձանիկներու։ Մէջտեղը՝ հնութիւններու ընդօրինակութիւններ շըրջապատած են սիրուն ծաղկաման մը՝ ուրկէ արուեստական ծաղիկներու խտղտուն ու ներդաշնակ թոյրը՝ կանթեղին լոյսէն առաջնորդուած, բեկ բեկ ցոլքեր կը նկարէ դաճէ ճերմակ անդրիներուն վրայ, տակաւ ծիրանի գօտիի մը անուշ պատրանքը տալով։

Այդ սեղանին առջեւ կ'ընդունի զմեզ Տ. Ստեփան Ակայեան, բարձրահասակ, թիկնեղ ու արեւոտ զուարթութեամբ համակուած երիտասարդ մը, որ միեւնոյն ատեն լեզուի արուեստագէտ մըն ալ կրնայ համարուիլ. Թովիչ, գրաւիչ շեշտ մը ունի իր խօսուածքին մէջ, զոր շա՛տ սիրուն անէքդոտներով գիտէ համեմել, և դուն զինքը ունկնդրած պահուդ պատրանքը կ'ունենաս լսելու ծործորի մը մեղկ սահանքը՝ ուրկէ մարդ գինովնալ կը սիրէ կերակուրէն ետքը՝ խոտերու վրայ հանգիստ մը գտնել փորձած ատեն։ Կը պատմէ մեզի իր անցեալը, իր աքթիսթի կեանքին պատմութիւնը, որ երկար բան մը չէ՛ ինքնին. Կայս. Գեղարուեստական վարժարանի առաջին շրջանաւարտ, յաջող քննութենէ մը ետք վկայականը կ'ընդունի ու կը նետուի կեանքի մէջ։ Ա՛լ անկէ ետքը, անշուշտ կը հասկնաք թէ ի՛նչ կրնայ եղած ըլլալ իր վիճակը. երեւակայեցէք տղայ մը՝ որ ինքզինքը բռնադատուած կը գտնէ... վրձինովը ապրելու։ Գրչովը ապրիլ յուսալու պէս բան մը . . . ։ Եւ սակայն չի՛ յուսահատիր. կը նկարէ ու կ'ապրի, կը մարտնչի մշտատեւ նեղութեանց դէմ, ու կը շարունակէ ապրիլ մի՛շտ իր վրձինով։ Ցամառ տատանք մը իր արուեստին տէրը մնալու, և անկէ հանելու իր ապրուստը, չնչին պտուղ ինքնին՝ այնչափ տարուան աշխատութեան։

Բոլոր ասոնք մեզի կը պատմէ իր գեղեցիկ խօսուածքով և կուռ համեստութեամբ մը, ուրկէ սակայն արժանիքը միշտ կը ցայտէ իր բովանդակ մեծութեամբ։ Իր նկարներէն մեծ բան մը չէ՛ մնացած քովը. բոլորն ալ գնուած տարուած են։ Անոնցմէ հատ մը մանաւանդ որ կայս. Թանգարանին ամէնէ՛ն գեղեցիկ հնութիւններէն մէկուն՝ Մեծն Աղեքսանդրի գերեզմանին նմանագրութիւնն է, վերջին ծայր գնահատման առարկայ դարձած է թէ՛ հոս և թէ Բարիզի մէջ՝ ուր կը գտնուի այսօր։

Ու մինչդեռ բարեկամներ, մանտոլինով ու ջութակով սիրուն եղանակ մը կը զարնեն, վերստին կը սկսիմ դիտել այդ սենեակը՝ որ այնչա՛փ աղուոր տպաւորութիւն մը ըրած էր վրաս։ Աշխատութեան սեղանին կատարը, Իտալացի նկա-

—)(6)(—

ԿԱՐՍԻՑ—ՄՈՍԿՎԱՅ

ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Նա բեմ բարձրացաւ և երբ վարագոյրը իջաւ, նա խաղք ու խայտառակ, ընդհանուր սուլոցների և ծիծաղի առարկայ, ցած եկաւ բեմից խայտառակուած այո՛, բայց երեք հարիւր րուբլի գրպանում։

Գրքի համար բացուած է բաժանորդագրութիւն։

Մի կողմ թողնելով այն, որ նոյն իսկ հրատարակուած դէպքում այդ տաս հազարները անկասկած բաւականին միլիոնափայլական յիմարութիւններ պիտի բովանդակեն, չլինելով ուրիշ բան քան մի ժողովածու տափակ բանաստեղծութիւնների, մենք կասկածում ենք որ նրանք նոյն իսկ հրապարակ դուրս գան։ Այն փառասիրութեամբ ինչ որ խոստանում են նրան հրատարակել Մոսկվայում, տպարանական ծախք միմիայն կը գնայ մի քանի հազարներ. մի բան որ ոչ մեր ժողովրդական երգիչը և ոչ «Հայոց լրագրի պատմութեան» հեղինակը հնարաւորութիւն չունին ծախսելու։ Վերջին գիրքը չնայելով ստացած մրցանակին, տպարանում երկար մնում էր դարսուած վճարի պատճառաւ, չնայելով որ գումարը տասերորդ մասը չէր կազմում այն փողի ինչ որ պէտք է այդ տասը հատորը հրատարակելու համար։

Գուցէ դա ձեռնարկում է ինքը Բարխուդարեանի տպարանը ի նկատի առնելով, որ հասարակ դասակարգը, որը այնքան սիրով գնում է Մանդինեան քահանայի երգական «Լփիմեր»ն, կ'առնի և Զիւանու գրքերը, որովհետեւ գեղարուեստի, հայ լեզուի, և մայրենի բանաստեղծութեան սիրողը չի կարող կարդալ նոյն իսկ մի երես այդ երգերին, որոնք, որքան էլ շնորհքով լինէին մի հասարակ աշուղի համար, չէին կարող բաւականութիւն տալ, մեր գեղարուեստական գրականութեան նորագոյն պահանջներին,

Կոշկակարը երբեք չէ կարող կարկանդակ եփել և ամենանամօթ յանդգնութիւն պիտի համարել Լեւոնեանի այդ յայտարարութիւնը, որ քիչ է մնում իր հօրը Շեքսպիրի հետ հաւասարեցնի։ Խոստովանում եմ որ յարգում եմ Ջիւանիին, որին անձամբ ճանաչում եմ. բայց անտեղի գովասանքները երեւի հանել են և նրան համեստութեան սահմանից, ինչ որ մեր մէջ շատ յաճախ է տեղի ունենում։ Ես առանց զայրոյթի չեմ կարողացել կարդալ այդ մի քանի գոյներով տպուած, և Պուշկինի յոբելեանի օրը լրագրների մէջ ցրուած փառաւոր յայտարարութիւնը, նման որ և է ձեռնարկուի մեծադղորդ աֆիշային։

Հենց այդ յայտարարութեան Պուշկինեան օրը ցրուելը նոյնպէս մի նոր ապացոյց է նրա հրատարակողին անմտութեան և անպատկառութեան։

Աղեքսանդրապոլում ծանօթներիցս մէկը առաջարկեց ինձ մի նոր գիրք, որ հենց նոր տուել էին իրեն, վաղոնում պարապ ժամանակս կարդալու համար։ Համբերութիւն ունեցայ նրան կարդալու, որովհետեւ մոտս ուրիշ բան չունէի։ Գիրքին անունն էր Օսին եւ Մօսին, հեղինակութիւն Աւետիք Նալեանցի։

Դա մէկն էր մեր ռուսահայ գրականութեան մէջ երբեմն երբեմն երեւացող այն մարդ-արիտներից, որոնք որքան որ շատ էին սկզբներում, այնքան այժմ պակասում են կամաց կամաց գրականական ասպարէզից, թէեւ դժբաղդաբար դեռ երկար երեւի պիտի սպասենք մինչեւ հրապարակը իսպառ կը մաքրուի դրանցից։

Գիրքը մի «խորամիտ» յառաջաբանով հեղինակը նուիրում է իր որդիներին. եւ միեւնոյն ժամանակ աւետում է ընթերցողներին որ շուտով լոյս են տեսնելու նրա և ուրիշ աշխատութիւնները։

Կ'ուզէ՞ք լսել մեր այդ նոր Տուրգենեւին։ Լսեցէք։ Բան կը հասկանաք թէ ոչ. դա իմ գործը չէ. ես միայն նրանից օրինակի համար մի երկու նախադասութիւն պիտի արտագրեմ բառ առ բառ։

«Մարդիկ ստանում են բնաւորութիւն,
«որից դուրս է գալիս զանազան ստո-
«րոգութիւն. բարի և չար լաւ և վատ։
«Բնութիւնը զգայականին տալիս է կամք
«և կարողութիւն իսկ անզգաներին ներ-
«գործող զօրութիւն.»

(Յառաջաբան)

«Ես միայն իմ ջերմեռանդ դէպի քեզ
«ունեցած սիրոյս մասին ցանկանում եմ
«քեզ հետ փաթաթուած գնալ, որքան
«հաճելի է ինձ այդ ձեւով քեզ հետ գը-
«նալ։ (էջ 28)»

«Մարդիկ ուտում են օչինչը, որ նը-
«րանցից բուրէ անուշահոտութիւն. Նրանց
«չմոտենայ ոչ մի ղեռունք (էջ 30)»։

«Օսինը հրաւիրեց (!!) գաղաններին
«խրճիթից դուրս գալ։ Օրավարը կամաց
«կամաց հօրեգօ՛ից դուրս գալու և աշ-
«խարհի օրը սկսելու վրայ էր զրադուած.
«յանկարծ լսեց կանուխ առաւօտեան հըն-
«չող սօսաւունի հետ մի խոր և նուազ
«ձայն. Նա ականջը մեծ ուշադրութեամբ
«զըադեցրեց դէպի լսուած ձայնը...»

Շարունակեմ(.°). բայց ամբողջ գիրքը գրուած է այդ բարբարոս լեզուով, որ ամէն բանի նման է, բայց հայերէնի։

Այդ տեսակ սիրուն ոճով յիմարութիւններ գրող համբակների մէջ, կարող եմ ներկայացնել ձեզ մի ինչ որ Կաղզուանցի Արշարունիին իր Տիրան և Արփենիկ—սիրոյ ճառակ գրքոյկով։ Ափսոս որ այդ գիրքը այս րոպէիս ձեռքիս տակ չունիմ։ Զգիտեմ ո՛ր տարուայ բարեկենդանին էր որ ստացայ այդ գիրքը ինձ անծանօթ հեղինակից (20 օրինակ) Բաթումում ծախելու համար։

Ժամերով կարդացել ենք խմբով եւ մինչեւ առաւօտ չենք կշտացել ծիծաղելուց. մանաւանդ «գլուխ գործոց» են գրքի յետեւում զետեղուած բանաստեղծութիւնները։

Աւելի խայտառակ բան երեւակայել չէք կարող. և եթէ հարկաւոր լինէր մեր ռուսահայ նոր գրականութեան՝ ամենաչիմար գործերին պրեմիայ տալ, ես առաջին ոսկի միտալը կը տայի Արշարունուն, իր այդ գրքի համար. երկրորդը մի ինչ որ Ասքանազ Փամբակեցուն, իր Սիրոյ պօէզիայ գրքոյկի համար, արծաթէ միտալ. Արտակ Տր. Գրիգորեան—Պարգեւանց—Սոփի — Սատերին՝ (գրքին վրան է տպած այդքան երկար, չինական անունը որ յետագայ սերունդները արժան կանգնեցնելիս չլինի յանկարծ չիմանան այդ ծածկանուն բանաստեղծը՝ Մեծն Սոփի Սատերին) իր Բանաստեղծութիւնների համար։

* * *

Խոստացել էի վերադարձիս Թիֆլիս մտնել. բայց հոգեկան այնպիսի մի դրութեան մէջ էի այդ օրերում, որ տրամադրութիւն չկար Թիֆլիս մտնելու, և Աղեքսանդրապոլից ես ուղղակի անցայ Բաքու, որտեղից Ռուսաստան պիտի գնայի։

Բաքուում ինձ հետաքրքրում էր Այվազովսկու պատկերահանդէսը, որ դեռ եւս բաց էր այդ օրերում։ Ցուցահանդէսը բացուած էր քաղաքային այգում գտնուող ամարային կլուբի դահլիճում։ Հանդէս էին դրուած քանի չափ մեծ և փոքր պատկերներ։ Երբ մի փոքր հեռուից նայում էք այդ սքանչելի պատկերների վրայ, ծովը կարծէք կամաց կամաց կենդանանում է ձեր առաջ և դուք կարծէք լսում էք նրա ալիքների անհեղ շառաչիւնը։

ԱՐԷԼ ԱՊՐԷՍԵԱՆՑ

(Շարունակելի)

րին Պօրքալիի մէկ նկարին օրինակութիւնը կախուած է. Յիսուս խաչէն վար առնուած, տարածուած է սաւանի մը վրայ՝ ու Մագթաղենացին վերջին ու գեբաղոյն համբոյրը կու տայ անոր, —այդ Քրիստոսին՝ զոր այնչափ սիրեց մինչ, — չրթունքը չրթունքին, բազուկներովը բացուանդած անոր հերարձակ գլուխը: Պարզակի սքանչելի բնականութեամբ մը նկարած է այս ամէնը, ու Մահուան վրայ գաղափար մը կազմելու համար կը բաւէ դիտել այդ մերկ մարմինը խաչուած Յիսուսին, որուն ժտգունութեան քով Մագթաղենացիին բազուկը կեանքոտ ճաճանչով մը կը ցոլայ: Ու նկարներ կը ծածկեն պատը ամէն կողմէ, ամէնքն ալ գեղեցիկ ու սիրուն: Եւ ասդին անդին, սենեակին այս ու այն անկիւնը՝ մինչ ալպոմներ, պատկերազարդ թերթեր, գրքեր ու նկարներ: Եւ այս ամէնքը, սքանչելի ըլլալու աստիճան կոկիկ ու խնամոտ յարդարանքի մը մէջ:

Պ. Ակայեան ինծի ցուցուց Շիքագոյի արուեստահանդէսին առթիւ պատրաստուած ամերիկեան 15 նամակադրոշմներու և հինգ կտոր ալ թղթադրամներու նմանողութիւնները, ջրաներկով, բնական մեծութեամբ, ու բնականին ամենակատարեալ նմանութեամբ: Բացատրելու համար թէ ի՛նչ մեծ դժուարութիւն կը պահանջէ առանկ գործ մը, ձգի պիտի յանձնարարեմ որ ամերիկեան թղթադրամ մը կամ նամակադրոշմ մը առնէք ձեռքերնիդ, և ուշադրութեամբ դիտէք զայն. պիտի տեսնէք անա՛նկ նուրբ գիծեր զորս աչքը դժուարութեամբ կ՚որոշէ. պիտի նշմարէք անա՛նկ մանուածապատ գրուածքներ, զորս պարզ աչքով անկարելի է կարդալ. ու դեռ չեմ յիշեր պատկերներու նրբութիւնը, ներկայացուած դէմքերն ու պարդանկարները: Պ. Ակայեան՝ ջրաներկով այս ամէնքը կրցած է նկարել բնական մեծութեամբ և առանց ամենապզտիկ գիծ մը անտեսելու.

Շիտակը ըսելու համար քիչ մը դժուարաւ բաժնուեցայ այս համակրելի արուեստագէտէն, որ պարզապէս յայտնութիւն մը եղաւ ինծի համար:

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ
ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Անգլիոյ մէջ ուրախութեան ցոյցերը ամէն կողմ կը շարունակուին, նոյն իսկ խաղաղիկ վայրեր: Ժողովրդեան խուռներ փողոցներուն մէջ կը պտտէին ուրախութեան մեծադղորդ ցոյցեր ընելով, երբ մարդ մը պատուհանէ մը պօռաց երեք անգամ «կեցցէ՛» Պօէրներուն համար, Այդ անխոհեմ մարդը պարտաւորուեցաւ տանը ստորնայարկը ապաստանիլ, վասն զի ամբոխը այն տունը կոխեց: Նոյն միջոցին երեւան ելան Պօէրներու ուրիշ կուսակիցներ, որով նորանոր անկարգութիւններ պատահեցան:

ՉԷՐԹԸՐՏԻ ԲԱԺՆԵՏԷՐԵՐԸ

Լոնտոնի լրագիր մը անցեալ օր հրատարակեց Չէրթըրտ Ընկերութեան բաժնետէրերուն ցուցակը, ուր Սըր Զորլս Տիլքի անունն ալ նշանակուած էր: Սըր Զորլս Տիլք նամակ մը ղրկելով նոյն լրագրին, յայտարարեց թէ Երեսփ. ժողովին անդամ չեղած ատեն գնած էր այդ բաժնեթուղթերը և թէ քաղաքական կեանքի մէջ մտած պահուն ծախած էր զանոնք: Այդ ցուցակին մէջ կան նաեւ անունները Թագուհիին մէկ փեսին, Կալլէսի իշխանին մէկ փեսին, ու Թագուհիին ու Կալլէսի իշխանին հետեւորդներուն, կառավարական պաշտօնատարներուն, 350 զօրավարներու, գնդապետներու, Տէյլի Մէյլ լրագրին տէրերուն և Լորտերուն Ժողովին ու Երեսփ. Ժողովին անդամներէն շատերուն: Ցուցակը հրատարակող լրագիրը կ՚ըսէ թէ Չէրթըրտ 74 օժանդակ Ընկերութիւններ ալ կազմած են, որոնց բաժնետէրերուն անունները յայտնի չէ:

ՔԱՆԱՏԱ

Քանատայի մէջ Անգլիացիներուն եւ Ֆրանսացիներուն միջեւ նորէն ընդհարումներ տեղի ունեցեր են՝ անգլիացի ուսանողներուն կողմէ կատարուած ցոյցերուն հետեւանքով: Տեղական իշխանութիւնները այնչափ մտահոգութեան մէջ են որ քաղաքապահ զինուորներու եօթը վաշտեր շարժման մէջ դրեր են:

ՌՈՇՖՈՐ ԵՒ ՔՐՈՆԵԷ

Էնթրանզիժանի բացած հանգանակութիւնը՝ Քրոնեէ զօրավարին պատուոյ սուր մը նուիրելու համար, հասաւ 8,872 ֆր ի: Պ. Ռօշֆոռ յայտարարեր է որ հանգանակուած գումարը որչափ ալ շատ ըլլայ, մի միայն պատուոյ սուրի մը գնման պիտի յատկացուի:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարութիւնը համոզուած է որ Անգլիա ինչպէս նաեւ Թրանսվալ ու Օռանժ գիտեն Նախագահ Պ. Մաք Քինլիի բարեացակամութիւնը՝ պատերազմը աւարտելու մասին միջամտելու համար: Արտաքին գործոց նախարարութիւնը կը յայտարարէ թէ ո և է առաջարկութիւն պիտի չըլլայ մինչեւ որ երկու կողմէն միջնորդութեան համար փափաք չյայտնուի:

—Պ. Մաք Քինլի, ինչպէս երէկ ծանուցինք, հացկերոյթի մը առթիւ ճառ մը արտասանելով, ի մէջ այլոց յայտարարած էր թէ Մ. Նահանգաց ու Սպանիոյ միջեւ կնքուած դաշնադրութիւնը անփոփոխ պիտի մնայ և ո և է քաղաքական չփոթութիւն պիտի չմղէ Մ. Նահանգները հրաժարելու իրենց հանդիսական յանձնառութիւնէն: «Այդ խնդրին կարգադրութիւնը, յարեր է Պ. Մաք Քինլի, ընդհանուր քուէարկութեամբ պիտի կատարուի: Երկրակալութիւնը պէտք չէ որ մտնէ այդ խնդրին մէջ. ամէնքնիս ալ հակառակ ենք երկրակալութեան: Այդ մասին մեր հակառակորդները անոնք են որ կ՚ուրանան Մ. Նահանգաց առաքինութիւնները, կարողութիւնները, բարեացակամութիւնները և բոլոր ազնիւ նպատակները իբրեւ գործակալ քաղաքակրթութեան:»

Ֆրանսական լրագիրները Մ. Նահանգաց Նախագահին այս խօսքերուն առթիւ կ՚ըսեն. —«Այդ խօսքերը բոլորովին հակառակ են Անգլիացիներուն այն յոյսերուն որոնցմով ներշնչուած են Մ. Նահանգաց կողմէ Սպանիոյ վրայ տարուած յաղթանակէն ի վեր: «Երկրակալութիւնը պէտք չէ մտնէ այդ խնդրին մէջ» խօսքը շատ անհաճոյ պիտի հնչէ բրիտանական ականջներուն: Նաեւ այն յայտարարութիւնը թէ «Զինու մէջ դուռները բաց են մեր առջեւ» անշուշտ կը համապատասխանէ՝ չհակիլ ու բոլոր տէրութեանց կողմէ Մ. Նահանգաց տրուած ապահովութիւններուն: Այդ պարբերութիւնը, սակայն, չի համապատասխաներ բրիտանական մամուլին կողմէ Մ. Նահանգաց եղած առաջարկութիւններուն՝ Անգլիոյ միանալու՝ պաշտպանելու համար «բաց դուռի սկզբունքը» որ իբրեւ թէ վտանգի տակ եղած ըլլայ:»

ԵՈՀԱՆՆԷՍՊՈՒՐԿ

Անգլիացի մը որ փետր. 18ին Եոհաննէսպուրկէն հեռացած էր, կարգ մը տեղեկութիւններ կու տայ: «Հիմա, կ՚ըսէ Անգլիացին, Լէտիսմիթի մէջ քանի մը հարիւր անգլիական հպատակներ միայն կան, որոնց հարիւրի չափը՝ կին: Փողոցներուն մէջ խոտ բուսած է: Անհատական սեպհականութիւնները կը յարգուին: Ամէն օր շրջուն պահակներ տուներու մէջ խուզարկութիւն կը կատարեն: Բնաւ մաս պատահած չէ: Գործարանները և առեւտրական ու արհեստագործութեան իրեղէնները չեն մնացած: Գործակալներ կը հսկեն արտադրութիւններուն վրայ, զորս կառավարութիւնը կ՚առնէ: Ջուրի սպառումը կանոնաւոր է: Բնիկ աշխատաւոր գտնելու համար դժուարութիւն կը քաշուի: Անկլիքան և մեթոտական եկեղեցիին արարողութիւնները կանոնաւոր կերպով կը կատարուին: Պօէր պաշտօնեաները հանդարտ են. կ՚երեւայ թէ պատերազմին վերջնական յաջողութեանը կը սպասեն: Փետր. 18ին կը կարծէին թէ Լէտիսմիթ ու Տուրպան քիչ օրէն Պօէրներու ձեռքը պիտի անցնին և թէ Տուրպան Թրանսվալի նաւահանգիստ մը պիտի վերածուի: Ժողովուրդը թշնամութիւն ցոյց չի տար Անգլիացիներուն, և Անգլիացիներուն պարտութեան լուրերը չչափազանցուած գոհունակութիւնով մը կ՚ընդունին: Բանջարեղէնները, հացը ու միսը առատ են և չափաւոր գիներով կը ծախուին:»

ՄԷՅՖՔԻՆԿ

Մէյֆքինկէն փետր. 15 թուականով առնուած լուրերու նայելով, կացութիւնը լաւ էր: Պօէրները թէեւ միշտ յարձակումներ կ՚ընեն, բայց Անգլիացիներն ալ ետ կը մղեն զանոնք:

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Անգլիոյ դահլիճը կը խորհրդակցի մասնաւոր փոխառութիւն մը ընելու պատերազմի ծախքերուն համար:

ՊՕԷՐՆԵՐԸ

Տուրպանէն կը հեռագրեն մարտ 2 թուականով. — Եոհաննէսպուրկի մէջ թնդանօթ մը միայն կայ: Բրէթորիայի ու Պլէօմֆոնթէյնի պաշտպանութեանը համար ո և է պատրաստութիւն չի տեսնուիր: Պօէրները կ՚ըսեն թէ Անգլիացիները բնաւ պիտի չկրնան հասնիլ այդ երկու քաղաքները: Զինուորական գործարանները գիշեր ցորեկ կը բանին: Կառավարութիւնը շատ մը ապրանք գնած է, փոխարէն ընկալագիրներ տալով: Պանքաները, բացի Նէթէրլանտի պանքայէն, գոցուած են: Զէնքի տակ կոչուած Պօէրներու թիւը 50,000 կը հաշուուի: Յայտնի չէ թէ այդ զինուորները թոշակ կը ստանա՞ն թէ ոչ, բայց մատակարարութեան ճիւղը շատ կանոնաւոր է: Կը կարծուի թէ Պօէրները պիտի համախմբուին Տրաքէնսպէրկի լեռներուն մէջ, Անգլիացիներուն յառաջխաղացութեանը արգելք ըլլալու համար: Կ՚ըսուի թէ Օռանժցիները զղջացած են այս պատերազմին մասնակցած ըլլալնուն համար: Այնպէս նկատած էին թէ Թրանսվալ եթէ պարտուի, Օռանժի անկախութիւնը պիտի ջնջուի, Օռանժի Հանրապետութիւնը չէզոք մնայ թէ ոչ: Այդ պատճառով նախամեծար համարած են միանալ Թրանսվալի, այն յոյսով որ այդ միաբանութիւնը պիտի ապահովցնէ երկու Հանրապետութեանց անկախութիւնը:

ՏՈՔԹ. ԼԷՅՏՍ

Նիւ Եորք Հէրըլտ կը հրատարակէ Թրանսվալի ներկայացուցիչ Տոքթ. Լէյտսի մէկ երկար հեռագիրը, ուր կ՚ըսէ թէ Պօէրները հիմա տրամադիր են հաշտութիւն կնքելու, բայց իրենց անկախութիւնը պահպանելու պայմանաւ: Այդ հեռագրին մէջ Տոքթ. Լէյտս կ՚ըսէ.

«Վայրկեան մը իսկ չտարակուսեցայ Նախագահ Պ. Քրիւկէրի բաղձանքին վրայ՝ բոլոր վէճերը պատուաւոր կերպով պիտի կարգադրուին: Իրաւարարութեան համար ունեցած բուռն փափաքը, զոր յաճախ յայտնեց, բացորոշապէս ցոյց կու տայ թէ միշտ պատրաստ եղած է պատուաւոր և անկողմնակալ լուծում մը գտնելու: Պ. Քրիւկէր այսօր ալ տրամադիր է ընդունիլ ո և է միջամտութիւն որ հակառակ Պօէրներուն ունեցած առաւելութիւններուն, վերջ պիտի դնէ պատերազմին և պիտի հաստատէ հաշտութեան հիմ մը: Քրիւկէր բնաւ պատերազմ ուզած չէ և հիմա ալ չուզեր. խաղաղութեան փափաքող է, բայց Հանրապետութեան անկախութիւնը բնաւ պիտի չզոհէ: Քրոնեէի անձնատուութեան բարոյական արդիւնքը չի կրնար մեծ ըլլալ, եթէ յիշուի այն պարագան թէ մեր ժողովուրդը անզսպելի հաստատամտութեամբ մը կը կռուի իր իրաւունքներուն պաշտպանութեանը համար և որչափ ճնշուի այնչափ համերաշխութեամբ պիտի գործէ: Զեմ կարծեր որ Օռանժի զինուորները տարբեր տեսութիւն մը ունենան կացութեան վրայ, վասն զի գիտեն թէ իրենց երկրին գոյութիւնը պիտի դադրի այն օրէն երբ Թրանսվալ յաղթուի: Իրաւարարութիւնը միշտ մեր խորհրդանշանը եղած է: Զեմ կարծեր որ Պօէրները բոլորովին շեղին այդ սկզբունքէն: Անգլիա եթէ անհաշտ ընթացք մը ունենայ, այն ատեն երկու Հանրապետութիւնները աւելի պիտի զօրացնեն իրենց հաստատամտութիւնը՝ անկախութիւննին պաշտպանելու համար: Նաեւ Ափրիկէի Հոլանտացիներուն համակրութիւնները աւելի պիտի շատնան Պօէրներուն համար:»

Պ. ՉԷՄՊԸՐԼԷՆԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

Եւրոպական լրագիրները տակաւին մեծ կարեւորութիւն տալով կը խօսին Պ. Չէմպըրլէնի այն հեռագրին համար, որով հարցուցած էր անգլիական մեծ գաղթավայրերու նախարարապետներուն թէ ո՛րչափ զինուոր կրնան ղրկել հարաւային Ափրիկէ, եթէ այն տեղի անգլիական զօրքերը ուրիշ տեղ փոխադրել հարկ ըլլայ: Հարաւային Նոր Կալլէսի նախարարապետը, նկատողութեան առնելով այդ հեռագրին կարեւորութիւնը, զայն հաղորդեր է Աւստրալիոյ միւս գաղթավայրերու նախարարապետներուն. Նաեւ Պ. Չէմպըրլէնէն արտօնութիւն ուզեր է այդ հեռագիրը հրատարակութեան տալու համար: Անգլիոյ գաղթային նախարարը պատասխաներ է թէ պիտի խորհրդակցի պատերազմական նախարարին հետ, այնպէս պիտի պատասխանէ, սակայն տակաւին բան մը հաղորդուած չէ: Կարծողներ կան թէ Նաթալի Ափրիքանտէրներուն ապստամբութեանը պատճառով է որ Պ. Չէմպըրլէն գաղթավայրերէն օգնութիւն ուզած է:

ՍԸՐ ՌԸՏՎԷՐՍ ԳԵՐԻ ԻՆԿԱԾ

Լոնտոնէն մարտ 5 թուականով Նայէ Ֆրայէ Բրէսէի ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ զրոյց ելած է որ Սըր Ռըտվէրս Պըլըր գերի ինկած ըլլայ Պօէրներուն ձեռքը: Նոյն օրը Վիէննայի մէջ ալ այդ տեսակ զրոյց մը ելած է, սակայն այդ լուրը որ բոլորովին անհաւանական է, տակաւին ստուգուած չէ:

ԵՐԵՔ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն, 8 մարտ.— Մարէշալ Լորտ Ռոպէրթս Օզֆոնթէյնէն մարտ 7 թուականով կը հեռագրէ թէ թշնամին բոլորովին ցիրուցան եղած է: Ֆրէնչ զօրավարը կը հալածէ Պօէրները:

—Լրագիրները Մոլթէնոյէն հեռագիր մը կը հրատարակեն թէ Անգլիացիները տիրեր են Պուրկէտորբի, առանց ընդդիմութեան հանդիպելու:

—Բրէթորիայէն մարտ 5 թուականով կը հեռագրեն Ռոյթէրի.— Պատերազմի պաշտօնական զեկոյցներու նայելով, Թրանսվալի կառավարութիւնը համոզուած է որ Քրոնեէ զօրավարին անձնատուութիւնը պիտի չվհատեցնէ Պօէրները՝ իրենց անկախութիւնը պաշտպանելու գործին մէջ: Այդ զեկոյցները կը ծանուցանեն թէ Պօէրները փոխած են իրենց դիրքերը և թէ վստահ են պատերազմին ելքին վրայ:

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ հինգշաբթի օրը Լոնտոն հասաւ և ուղղակի գնաց Պըքինկէմի պալատը: Ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը եռանդագին ողջունեց Ն. Վեհափառութիւնը: Ուսանողներ և դպրոցականներ՝ անգլիական դրօշներ բռնած՝ երգեցին ազգային երգը:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ — Գերմանիոյ Խորհրդարանին կողմէ կազմուած յանձնաժողովը որ պաշտօն ունի քննել նաւատորմին յաւելման ծրագիրը, երկուշաբթի կամ երեքշաբթի իր պաշտօնին պիտի ձեռնարկէ: Խորհրդակցութիւնները պիտի աւարտին մինչեւ ապրիլ 6, վասն զի այդ թուականին պիտի սկսի Խորհրդարանին զատկական արձակուրդը: Յանձնաժողովը, սակայն, մինչեւ այդ թուականը պիտի աւարտէ քննութիւնները և տեղեկագիրը պիտի ներկայացնէ:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ. —Լէոն ԺԳ. Պապին ծննդեան 90րդ տարեդարձին առթիւ Գերմանիոյ Կայսրը հետեւեալ շնորհաւորական հեռագիրը ուղղեց.

«Կը խնդրեմ Ձեր Սրբութենէն որ հաճի ընդունիլ իմ ամենաանկեղծ շնորհաւորութիւններս, Ձեր ծննդեան 90րդ տարեդարձին առթիւ: Անկեղծ մաղթանքներ կ՚ընեմ Ձեր Սրբութեան երջանկութեանը ու առողջութեանը համար, և կ՚աղաչեմ Աստուծոյ որ իր բոլոր օրհնութիւնները տարածէ Ձեր Սրբութեան վրայ:»

Պապն ալ սապէս պատասխանեց.

«Այն շնորհաւորութիւններուն մէջ զորս Ձեր Վեհափառութիւնը հաճած է Մեզ ուղղել Մեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, հաճոյքով կը տեսնենք նոր ապացոյց մը Ձեր Վեհափառութեան բարեկամական զգացումներուն: Ձեր Վեհափառութիւնը թող հաճի ընդունիլ Մեր շնորհակալութիւնները ինչպէս նաեւ արտայայտութիւնը այն մաղթանքներուն զորս կ՚ուղղենք ամենակարողին Աստուծոյ՝ Ձեր Վեհափառութեան և կայսերական գերդաստանին առողջութեանը ու երջանկութեանը համար:»

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՊՈՒԽԱՐԱ.—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ հարցում եղաւ կառավարութեան թէ իրա՞ւ է որ Պուխարայի Էմիրը Ռուսիոյ ընդարձակ հողեր թողեր է Օքսուսի մէջ՝ ռուս գաղթականներուն յատուկ երկրագործական հաստատութիւններ հիմնելու համար. Իրա՞ւ է որ Պուխարայի Էմիրը թոյլ տուեր է Ռուսիոյ զինուորական կայաններ հաստատել կեդրոնական Ասիոյ ռուս զինուորներուն. Իրա՞ւ է որ Ռուսիա արտօնութիւն ստացեր է Պուխարայէն՝ ամրացած կայաններ հաստատելու համար: Արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Պրոտրիք պատասխանեց թէ այդ հարցումներու մասին բրիտանական կառավարութիւնը ո և է զեկոյց չէ ստացած. բայց ամէն պարագայի մէջ Պուխարայի Էմիրը ազատ է այդ տեսակ կարգադրութիւններ ընել, եթէ օգտակար ու պատշաճ դատէ:

ՇԱՆԿԱՅԷՆ կը հեռագրեն Թայմզի թէ Զինու մայր կայսրուհին հրաման տուեր է փոխարքաներուն և կառավարիչներուն, ձերբակալել այն բոլոր չինացիները որոնք հին դրութեան համամիտ չեն:

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ — Անգլիա ընդարձակ ձեռնարկութիւններ պիտի ընէ Պարսկաստանի հարաւային կողմը, որպէս զի գերակշռութիւն մը ունենայ պարսկական հարաւային ծովեզերքին վրայ: Հիմա բանակցութիւններ կը կատարուին Լոնտոնի և Թէհրանի միջեւ:

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ. Վեհ. Սուլթանը կէսօրին հանդիսաւոր կերպով գնաց նոյն մզկիթը և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. պալատ դարձաւ: Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Գերմանիոյ դեսպանը և դեսպանական մարմինէն ոմանք, որոնք սենեկապետներու միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց: Ներկայ էին նաեւ Աւկուսթա Վիքթորիա զբօսանաւով մայրաքաղաքս եկած ամերիկացի ու գերմանացի զբօսաշրջիկները որոնք կայս. մեծարանքներու արժանացան և պատուասիրուեցան թէյով ու սիկառէթներով:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ. — «Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Գերմանիոյ դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշթայն պատիւ ունեցաւ ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան:

—«Երէկ, իրիկուն, ուրբաթ, Գերմանիոյ դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշթայն Եըլտըզի կայս. պալատը գնաց և, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, պատիւ ունեցաւ ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան: Կայս. սոյն ունկնդրութեան ներկայ գտնուելու պատիւը ունեցան դեսպանատան խորհրդականը և զինուորական կցորդը ու առաջին թարգմանը. Նաեւ գերմանական մեծ տէրութեան արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդականներէն ու պաշտօնատարներէն Պ. Շուարցքօբէն, կայսեր թիկնապահներէն գնդապետ Պ. ֆոն Լէօվէնֆէլտ, կայսեր սենեկապետներէն արարողապետ Պ. ֆոն Հէսէնթալ, կայսեր զինուորական դիւանին նախագահ ֆոն Հանքէ զօրավարին փեսան Պ. ֆոն Շէվրին ու որդին տեղակալ Պ. ֆոն Հանքէ և զինուորական տեղակալ Պ. ֆոն Վոլթվարթ Լանթէրպուրկ որոնք զբօսական պտոյտի համար մայրաքաղաքս եկած են:»

ԵԼՄՏԱԿԱՆ բարձրագոյն յանձնաժողովը հինգշաբթի օրն ալ գումարուեցաւ նախագահութեամբ կրթական նախարար Զիւհտի փաշայի: Խորհրդակցութեան գլխաւոր առարկան էր տասանորդի տուրքի մասին ձեռք առնուելիք միջոցները: Ներկայ էին ելմտական նախարար Րէշատ պէյ, Մալիէի ընդհանուր հաշուակալ Ջէմալ պէյ, Ռէժիի կայս. գոմիսէր Նուրի պէյ և ելմտական ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ: Յանձնաժողովին նիստէն ետքը Օսմ. Պանքայի վարիչներէն Պ. Ռամպէռ տեսակցութիւն մը ունեցաւ տասանորդի տուրքերու ճիւղին տնօրէնին հետ:

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանին և Լէտի Օ'Քոնորի կողմէ աղջի իրիկունը տրուած սեղանին ներկայ գտնուեցան Գերմանիոյ դեսպանը, Պելճիքայի դեսպանատան գործակատարը և ուրիշ հրաւիրեալներ: Սեղանէն ետքը դաշնակահարութիւն կատարուեցաւ:

ՊՐՈՒՔՍԷԼԷՆ կը հեռագրեն թէ Կ. Պոլսոյ պելճիքական դեսպանին կինը՝ Եաէնսըլթ որ Տիւրքէւ կոմսուհին աղջի օրը մեռեր է, երկարատեւ հիւանդութեան մը հետեւանքով:

ՏՈՅՉԷ ՊԱՆՔԻ տնօրէն Տոքթ. ֆոն Սիմէնս քանի մը օրէն մայրաքաղաքս գալով երկու-երեք շաբաթ պիտի մնայ:

ՎԵՐԱԴԱՐՁ.— Բ. Դուռան իրաւագէտ խորհրդականներէն Հագգը պէյ ինչպէս նաեւ Մալիք պէյ որոնք Սկիւպ ղրկուած էին, մայրաքաղաքս դարձան: Զօրավար Մէհմէտ փաշա որ անոնց հետ գացած էր, տակաւին Սկիւպ կը մնայ:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.—Ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Սիլիէս, աղջի օրը, ներկայ գտնուեցաւ Խարճիէի մէջ գումարուած առեւտրական դաշնադրութիւններու յանձնաժողովին: Պ. Սիլիէս իբրեւ պատուիրակ ներկայ գտնուեցաւ՝ Թուրքիոյ և Ֆրանսայի միջեւ կնքուելիք առեւտրական վերջնական դաշնադրութեան բանակցութիւնները վերսկսելու համար:

ԱՐՔՈՒՆԻ ՏՊԱՐԱՆԸ. — Պետական Խորհուրդը նկատողութեան առած է ծրագիր մը, որով կ՚առաջարկուի արքունի տպարանին մէջ տպագրել այն պաշտօնաթուղթերը որոնց վրայ կայս. Թուղրա կայ:

ՄԽԱԽՏԻ ՌԷԺԻՆ. — Պետական Խորհուրդը որոշեց որ Ռէժիի բոլոր պաշտօնեաները ու գործաւորները թէմէթթիւ տուրք վճարեն:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. —Թուրքեւհելլէն խառն յանձնաժողովը երկուշաբթի օրը պիտի գումարուի: Այդ նիստին պիտի ներկայացուի Օսմ. կառավարութեան վերջին որոշումը՝ հիւպատոսական պայմանադրութեան մասին մինչեւ հիմա կատարուած բանակցութիւններուն վրայ. Նաեւ հելլէն կառավարութեան պատասխանը Բ. Դրան ծրագրին՝ առեւտրական դաշնադրութեան համար:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԵԼԱՆՈՑԻՆ խառն յանձնաժողովը չորեքշաբթի օրը գումարուեցաւ Մէհմէտ փաշայի նախագահութեամբ: Այդ յանձնաժողովին գլխաւոր պաշտօնն է նոյն հաստատութեան հասոյթները աւելցնել: Առայժմ միայն տարեկան 6 7000 ոսկիի հասոյթ մը միայն կայ զոր Շիրքէթի Խայրիէն կը վճարէ: Յանձնաժողովը նկատողութեան առած է այդ կէտը: Կ՚ըսուի թէ հասոյթի նոր եւ մեծ աղբիւր մը գտնուած է:

ԷՎՔԱՖԻ նախարարութիւնը յունուարի ամսաթոշակները բաշխելու միջոցին պիտի գործադրէ կայս. այն Իրատէն թէ ամէնէն առաջ պէտք է վճարել ամէնէն քիչ ամսաթոշակ ունեցողներուն ամսաթոշակները:

ՊԱՐՍԷԼՈՆԱՅԻ օսմ. հիւպատոսարանը տեղեկութիւններ ուզած է օսմ. երկիրներու մէջ կատարուած բամպակի վաճառականութեան վրայ. Նաեւ թէ ո՛րչափ մեծ վաճառականներ կը զբաղին քոթոն ժիւմէլի (առաջին տեսակ բամպակ) առեւտուրով և թէ ի՛նչ են անոնց անունները: Խնդիրը յանձնուած է առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան:

ԱՆՑԱԳԻՐՆԵՐԸ. — Զեռնհաս պաշտօնատունը որոշեց շրջաբերական մը ղրկելով ամէն կողմ ծանուցանել թէ իրենց անցագիրը կամ բուսոռը արձանագրել չտուած ուղեւորներէն պէտք է դրամական տուգանք առնել, օրինական ծախքին կրկին քանակութեամբը. իսկ անոնք որ կարող չըլլան այդ տուգանքը հատուցանելու, քսանչորս ժամ բանտարկել:

ԲԵՐԱ ՊԷԼԷՍԻ մէջ ինչպէս ծանուցինք, աղջի գիշեր պարահանդէս մը տրուեցաւ Աւկուսթա Վիքթորիա շոգենաւով մայրաքաղաքս եկած զբօսաշրջիկներուն ի պատիւ: Իւրաքանչիւր տիկին կամ օրիորդ երբ պարասրահ կը մտնէր, կը ստանար գեղեցիկ քարտէ մը՝ որուն վրայ նկարուած էր Կ. Պոլսոյ տեսարաններէն մէկը: Ծովս շքեղ մըն ալ պատրաստուած էր: Պարերը սկսան եւրոպական ժամ 9½ և տեւեցին մինչեւ ժամ մէկ: Երէկ գիշեր ալ Աւկուսթա Վիքթորիայի մէջ պարահանդէս մը տրուեցաւ:

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը գրեց ելմտական նախարարութեան թէ նահանգներու ելմտական պաշտօնեաները, առանց արտօնութեան, ճամբու ծախք չտան դատական այն քննիչներուն և օգնականներուն որոնք, արտասովոր պարագաներէ զատ, իրենց քննութեան ուղեւորութեանը կը փոխեն՝ դատական նախարարութենէն մասնաւոր հրաման չստացած:

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութիւնը ծանոյց Գօնեայի կուսակալութեան թէ արմտիքներու փոխադրութեան համար սա զեղչերը եղած են. որոշ սահմաններէ Կ. Պոլիս, Տէրինճէ ու Իզմիտ փոխադրուելիք հինգ թոնոնոց և արմտիք բեռցած իւրաքանչիւր վակոնի գինը՝ Գօնեայի գիծին համար 18էն 15 ոսկիի զեղչուած է և Էնկիւրիի գիծին համար տասնըչորսուկէսէն տասներկուքուկէսի: Նաեւ Գօնեայի առաքմանց իւրաքանչիւր վակոնին համար ալ 20էն 19 ոսկիի: Իսկ թարմ ու չոր բանջարեղէններու և պտուղներու համար ալ ծանոյց թէ անոնցմէ ցորդ առնուած փոխադրութեան ծախքը՝ առնուազն 50 քիլօ քանակութեան իւրաքանչիւր 100 քիլոյէն 30 ղրշ. և 15 թոնոնոց վակոնէն երկու հազար ղրուշ՝ որդէն պայմանադրութեան մէջ նշանակուած քանակութենէն հարիւրին 54 զեղչ մը կրած է:

ԲԵՐԱՅԻ կառավարչի օգնական Իսմաիլ պէյ որ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած ըլլալով սկսած է իր պաշտօնատեղին յաճախել:

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ պարսիկ կառավարութիւնը դատ բացած է Խալիլ Խաթեթ փաշայի դէմ՝ ծխախոտի մենավաճառին վերաբերեալ պայմանադրութիւնը գործադրած չըլլալուն համար:

ԱԼԻՒՐՆԵՐԸ. — Թուրք լրագիրները կ՚իմանան թէ օտար երկիրներէն առողջութեան վնասակար մեծաքանակ ալիւրներ կը տարուին Իզմիր ու Հաստոս:

ՁԻՒՆ ԵՒ ԱՆՁՐԵՒ. — Երէկ Պուրսայի մէջ ձիւն տեղացեր է և Տրապիզոնի մէջ անձրեւ:

ԳԱԼԻՊՕԼԻԻ Թուրքա բանտին բանտարկեալները փախչիլ փորձած ըլլալով, պահապանները պարտաւորուեր են զէնքի դիմել: Բանտարկեալներէն հինգը վիրաւորուեր են. երկուքին վէրքը ծանր է:

ՀԵԼԼԷՆԱՑԻ մեծահարուստ Պ. Եռանիտիս որ Աղեքսանդրիա կը բնակի, հինգ հարիւր անգլիական ոսկի նուիրեր է տեղւոյն յունական հիւանդանոցին:

ՀՆԱԽՕՍ ֆրանսացի Պ. տը Սարզաք որ Պասրայի նահանգին մէջ հնախուզութիւններ պիտի կատարէ, վերջերս Տիարպէքիրի ճամբով Մուսուլ հասեր և անկէ դէպ ի Պաղտատ ճամբայ ելեր է:

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ երեք սպաներ տեղակալ Մէհմէտ Համտի, Մաճիտ ու Ճէմիլ էֆ. ները Պէրլին պիտի ղրկուին, իրենց զինուորական ուսումը կատարելագործելու համար:

ՈՐԲԵՐՈՒ անտուններուն կանոնագիրը քննելու համար յանձնաժողով մը կազմուած է:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ Քօսրոմա շոգենաւը, որ անգլիական Զիբակոնի շոգենաւին զարնուելուն հետեւանքով տակաւին խրած կը մնայ Հայտէմ Խըսէրսի մօտ, եթէ կարելի ըլլայ հոս պիտի նորոգուի, և հակառակ պարագային մէջ բեռը պարպուելով շոգենաւը Օտեսա պիտի տարուի:

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾՈՒԹԻՒՆ.— Այս տարի ձմեռուան մեղմութենէն թթենիներու կոճղիկները ժամանակէն առաջ ուռեցած են և բնական օդերու այս վիճակը եթէ շարունակէ, այդ կոճղիկները պիտի ծաղկին: Շերամի հունտերուն բացուելու ատենն, սակայն, տակաւին երկու ամիս կայ, և հաւանօրէն մինչեւ այդ ատեն օդերը քանի մը անգամ փոփոխութիւն կրեն: Այդ պարագային մէջ շերամի հունտերը կրնայ ըլլալ որ կամ բնաւ չբացուին և կամ բացուածներն ալ վտիտ ըլլան և յառաջիկային պզտիկ պատճառով մը ոչնչանան. ուստի պէտք է որ հունտերը մինչեւ բացուելու ատեննին պահուին ցուրտ և չոր տեղեր: Այս կողմերը սովորութիւն եղած է ընդհանրապէս ապրիլ 12էն ըսկսեալ հունտերը բանալ տալ, որով այդ թուականէն առաջ, օդերուն տաքութեանը պատճառաւ, եթէ թթենիները կանխահաս կերպով տերեւ տան և հունտերն ալ ժամանակէն առաջ բանալ ուզուի, պէտք է այդ հունտերը պաղ ու չոր տեղ մը լաւ մը պահել, որպէս զի եթէ օդերուն ցրտելովը կամ սառնամանիքի պատճառով թթենիներու տերեւները այրին, կարելի ըլլայ այդ պահուած հունտերը բանալ ու խոզակ հասցնել, երբ թթենիները տերեւ տան: Վերոգրեալ միջոցները մեծապէս պիտի ծառայեն, որպէս զի 1900ին լաւ խոզակ առնուի. ուստի այս պարագաները պէտք է լաւ նկատողութեան առնուին շերամարդիւնքներուն կողմէ:

SIROP DE RAIFORT

Ծառերը կը ծլին, գարունը կը մօտենայ և անոնց հետ մէկտեղ կու գան մեզ ցոյց յատուկ կարգ մը տկարութիւններ: Մի՛ սպասէք որ այդ տկարութիւնները երեւան գան, և անոնց առաջքը առնելու համար ձեր տղոց տուէք Կռիմօլթ եւ Ընկ. Ռէֆօրի եօտուռը օշարակը՝ որ եօտը կը պարունակէ ճիշդ այն վիճակով՝ որով կը գտնուի Ջրկոտիմին մէջ:

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Առաջիկայ մարտ 13ին (Ը. Ե.) Թէօթօնիայի սրահին մէջ պիտի տրուի փայլուն նուագահանդէս մը՝ ծանօթ Սոբրանօ Տիկին Ֆրիտա Քէօհլէր-Կրիւցմախըրի և թաւջութակահար Տիրան պէյ Ալէքսանեանի կողմէ, մասնակցութեամբ մաէսթրօ Պ. Վ. Ռատէկլիայի:

Նուագացուցակը.

Ա. մաս

1. Concerto pour Violoncelle (Ré maj.), op. 45. (A. Molique). a) andante b) allegro.

2. Récitatif et air d'«Alessandro Stradella». (F. V. Flotow).

3. Sonate (en Sol) pour Piano et Violoncelle. (V. Radeglia).
llegro moderato—andante mosso—allegro

4. Lieder . . . a) Intermezzo (R. Schumann). b) Es blinkt der Taü (A. Rubinstein). c) Inmitten des Balles (P. Tschaïkowski). d) Von ewiger Liebe (I. Brahms).

Բ. մաս

5 Soli de Violoncelle: a) adagio (W. A. Mozart). b) Rondo (L. Boccherini).
transcrits par Fr. Grützmacher

6 Lieder . . . a) Schliesse mir die aügen beide (K. Grammann). b) Berceuse (C. Chaminade). c) Pastorale (G. izet). d) Es liegt ein Traüme aüf der Haide (B. V. Fielitz).

7 Introduction et Polonaise brillante pour piano et violoncelle, op. 3. (F. Chopin).

Տոմսակները կը ծախուին Թէյմէ Պալի՝ Հաճօբուլօ Խանին մէջ, Պ. Բ. Քէլլէրի քով, ինչպէս նաեւ Թէօթօնիայի մէջ՝ նուագահանդէսին իրիկունը:

Գին կէս օսմ. ոսկի

ԱԶԳԱՅԻՆ

Թաղ. ժողովը նիստ չկրցաւ գումարել երէկ, որովհետեւ անդամներէն Մկրտիչ էֆ. Ասատեան, Սեպուհ էֆ. Տէմիրճիպաշեան և Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան միայն ներկայ էին։ Ս. Պատրիարք Հայրը ներկայ անդամներուն հետ նախնական խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Օրակարգին մէջ գտնուած խնդիրներուն վրայ։

—Տնտեսական Խորհուրդը իր նախընթաց օրուան նիստին մէջ նկատողութեան առաւ Վանայ Արարք գիւղի եկեղեցւոյն սեփհական կալուածներու մասին՝ տեղւոյն այցելու հովիւ Ասլանեան Տ. Ներսէս Սրբազանի գրութիւնը, և լսելով այս մասին Խոստիկեան Յակոբ էֆ.ի տեղեկութիւնները, կարգ մը տնօրինութիւններ ըրաւ ապահովելու համար այդ կալուածներուն վիճակը։

—Սրմաշի փոխ-վանահայր Դուրեան Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս վաղը իրիկուն պիտի քարոզէ Սկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցւոյն մէջ, ինչպէս նաեւ յառաջիկայ հինգշաբթի, ճաշու ժամերգութեան՝ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ։ Տ. Եղիշէ Սրբազան մէկ շաբաթ միայն պիտի մնայ մայրաքաղաքս։

—Սկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղ. խորհուրդը խնդրած էր Ս. Պատրիարքէն որ Արմաշու Դպրեվանքի ուսուցիչներէն Տ. Թորգոմ վարդապետ Մեծ Պահքի և Զատկական տօներու առթիւ նոյն եկեղեցւոյն քարոզիչ կարգուի։ Ս. Պատրիարք Հայրը մերժեց Թաղ. Խորհուրդին խնդիրքը, վասն զի Տ. Թորգոմ վարդապետ չի կրնար իր դասախօսութիւնները դադրեցնել Մեծ Պահքի մէջ։

—Ուսումնական Խորհրդոյ նիստը տեղի ունեցաւ երէկ, Ղալաթիա, ատենապետութեամբ Տոքթ. Վ. էֆ. Թորգոմեանի։ 1. Գաւառական ազգային վարժարանաց ընդհանուր վիճակացոյցի պատրաստութեան համար գաւառներէն հասած տեղեկագրերուն թիւը 30ի հասած ըլլալով, Խորհուրդը յանձնեց զանոնք Կրթական Տեսչին՝ կարգաւորելու և հետզհետէ տպագրութեան յանձնելու ու առանձին տետրակով հրատարակելու համար։ Միանգամայն որոշեց վերստին հրաւիրել մնացեալ մէկ քանի թեմերը որ փութացնեն իրենց վիճակացոյց-տեղեկագրերու առաքումը։ 2. Բազմամեայ ալ դիւնչատ ուսուցիչներ պատուակալ տիտղոսով մը բարոյապէս վարձատրելու առաջարկութեան մը մասին խորհրդակցեցաւ և որոշեց առ այս ծրագիր մը պատրաստել, որուն խմբագրութիւնն յանձնեց իր անդամներէն Ց. Գուրգէն էֆէնտիի։ 3. Գուրուչէշմէի վարժարանին այցելու բժիշկ նշանակեց Տոքթ. Զալեան էֆ., Նարլը-Գափուի վարժարանին համար Տոքթ. Իչլէմէճեան էֆ., Իւսկիւտար Իճատիէ դպրոցի համար Տոքթ. Շահինեան էֆ.։ 4. Կրթական Տեսուչ էֆ.ն իր երկամեայ պաշտօնավարութեան համարը ներկայացուցած և այս առթիւ իր պաշտօնը դիւրացնելու նպատակաւ առաջարկութիւն մը բերած ըլլալով, Խորհուրդը բանաւոր գտաւ զայն և որոշեց յանձնել Տնտեսական Խորհրդոյ նկատառման։ Զբաղեցաւ նաեւ կրթական մասնաւոր խնդիրներով։

—Սոփիայէն կը գրեն մեզ. «Սոփիայի հայ գաղթականութեան մէկ մասը մասնագէտ երիտասարդներու խմբակէ մը կը բաղկանայ, որոնց ամէնքն ալ կրցած են պատուաւոր դիրք մը բռնել զանազան պաշտօնատուններու մէջ և մեր ցեղին յատկութիւնները թէ՝ տեղացիներուն և թէ օտարներուն գնահատել տալ։ Այդ խմբակէն է նաեւ Պ. Օգոստինոսեան որ Պուլկարիոյ մէջ երկաթուղիներ շինող մեծ ընկերութեան մը հաշուակալն է և որ Սոփիայի ու Ֆիլիպէի բարձր դասակարգին մէջ իբր պարիթօն ալ մեծ համբաւ մը շինած և բարեգործական զանազան ընկերութիւններու կողմէ տրուած նուագահանդէսներու միշտ ազնուաբար մասնակցելով հասարակութեան կողմէ խանդավառ կերպով ծափահարուած է։

«Հանգուցեալ Մարիա Լուիզա իշխանուհին, մեր հայ արդիստին համար գովասանքով խօսած և ըսած էր թէ միակ արդիստն է զոր մարդ Սոփիայի մէջ հաճոյքով կրնայ մտիկ ընել։

«Պուլկարիոյ Միքրտինանո իշխանն ալ՝ որ մեր հայրենակցին գեղարուեստական հմտութիւնը՝ շատ գեղեցիկ, և գործադրած ձայնը, մաքուր, առոյգ և հիանալի արտասանութիւնը միշտ գնահատած էր, անցած շաբաթ գիշեր, եւրոպական կառավարութեանց ներկայացուցիչներու, նախարարներու և բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու ի պատիւ տրուած ձայնական նուագահանդէսին համար մեր հայրենակիցը պալատ հրաւիրած էր, անոր քենիին՝ Օր. Հայկանոյշ Որդունիի հետ։ Օր. Հայկանոյշ Որդունին ալ մեր քաղաքին մէջ արդէն առաջնակարգ դաշնակահար մը համբաւը կը վայելէ։ Պ. Օգոստինոսեան Մասընէի Երոdiade, Տինորաէն երկու կտորներ և Ի Տուե Փոուfaribեն ռոմանս մը երգելով թէ՝ իշխանին և թէ՝ հանդիսականներուն շնորհաւորութեան արժանացաւ։ Հետեւեալ օրն ալ պալատական մարէշալ Պետրպոլուլոյի կոմսը, նամակով մը Պ. Օգոստինոսեանին կը ծանուցանէր թէ իշխանը շատ գոհ մնացած և բարեհաճած էր դրամական մեծակ նուէրով մը զինքը պատուել։ Պ. Օգոստինոսեանի եղած այս պատիւը Սոփիայի հայ գաղթականութիւնը մեծ հրճուանքի մէջ ձգած է։»

—Կովկասի մեր աշխատակից ու Թղթակից Պ. Աբէլ Ապրէսեանց՝ որուն ճանապարհորդական գեղեցիկ գրուածքը կը հրատարակենք նախորդ շաբթուընէ իվեր, հետեւեալ երկտողը ղրկած է մեզ, հրատարակութեան խնդրանքով.

«Կարսից վերադարձիս ես գտայ Բագու իմ անունով առաքուած երկու թատերգութիւններ, մէկը Զմիւռնիայից՝ Նոր-Մօսայի տիկինը, և միւսը Պոլսից՝ մի ողբերգութիւն։ Երկու պիէսներն էլ ես յանձնեցի թատրոնական յանձնաժողովի անդամ Պ. Առաքել Սարուխանեանցին (Մանթաշեան առեւտրական տան փոխ-դիրէկտոր) որը և հետեւանքի մասին տեղեկութիւն կը տայ տէրերին, երբ որ և է որոշում նրանց մասին կը կայացնուի։

«Իմ կողմէ ներողութիւն եմ խնդրում յարգելի պարոններից որ չափազանց զբաղուած լինելով, և ինձնից անկախ պատճառներով ստիպուած լինելով հեռանալ Բագուից, ես հնար չունեցայ անել նրանց մասին ինչ որ հարկն էր։»

—Թիֆլիս հրատարակուող Աղբիւր և Տարազ հանդէսներու խմբագրութիւնը Մամուրեանի յոբելեանին առթիւ յատկապէս Գերմանիոյ մէջ պատրաստել տըւած էր մեծանուն յոբելեարին լուսանկարի ֆլիշէն, վերոյիշեալ հանդէսներուն մէջ հրատարակելու համար։ Կ'իմանանք թէ Աղբիւր-Տարազի խմբագրութիւնը լսած ըլլալով որ Իզմիրի մէջ մասնաւոր հատոր մը կը պատրաստուի յոբելեանին առթիւ գրուած յօդուածները, և Մամուրեանի ստացած նամակները, հեռագիրները ևն. ամփոփելու համար, քլիշէն Իզմիր, Մամուրեանի ղրկեր է փափաք յայտնելով որ գիրքին սկիզբը դրուի։

Հեռուէն յայտնուած այս համակրութիւնը շատ սիրուն ու գրաւիչ հանգամանք մը ունի, և անգամ մըն ալ կ'ապացուցանէ սա պարագան թէ Մամուրեանի գործը արձագանգ գտած է շատերու կարծածէն շա՛տ աւելի հեռուները՝ մինչեւ Թիֆլիս՝ ուր Պարոնեանէն զատ գրեթէ ուրիշ պոլսահայ գրագէտի մը անունն անգամ չեն տար... չգիտնալ նոյն համար։

—Երուսաղէմի մեր Թղթակիցը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ մեզ փետր. 14 թուականով.

«Համաձայն հեռագրին՝ զոր երկու օր առաջ ընդունած էր Ազգ. Պատրիարքարանէ, Տ. Սահակ Սրբազան, երէկ, փետր. 13, առաւօտեան կառախումբով մեկնեցաւ ասկէ երթալ Կիլիկիա՝ հսկելու համար Պատրիարքարանի կողմէ, Սսոյ Կաթողիկոսական ընտրութեան գործին։ Օդը շա՛տ անձրեւոտ ու հողմային էր և կը վախցուէր որ Եափայի նաւահանգիստը անմատչելի ըլլար այս օրուան հասնելիք շոգենաւին, որ պիտի տանէր Ն. Գերապատուութիւնը ի Մերսին. բարեբաղդաբար օդը այսօր քիչ մը հանդարտ է և Տ. Սահակ Սրբազան կրցաւ մեկնիլ։

«Ամբողջ Միաբանութիւնը և Ժառ. վարժարանի աշակերտները ողջերթ մաղթեցին Ն. Գերապատուութեան, որուն հեռանալը Մեծ-Պահոց և մերձակայ հանդիսական թափօրներու և Զատկական տօներու առթիւ մեծապէս քիչ մը ծանր, սակայն հաւասար ըլլալով՝ որ համաձայն Ն. Վեհափառութեան բարեհաճ Իրատէին, ընտրութիւնը փութով պիտի կատարուի և Տ. Սահակ Սրբազան մինչեւ Ծաղկազարդի կիրակին պիտի կրնայ վերադառնալ Երուսաղէմ՝ իր Լուսարարապետական պաշտօնին գլուխը, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը սիրով թոյլատրեց իրեն՝ համակերպիլ Ազգ. Վարչութեան տնօրինութեանը։ Ցաւ քողութիւն ու ողջամբ վերադարձ կը մաղթենք Գեր. Տ. Սահակ Սրբազանի։

«—Այսօր Ս. Վանուցս փառաշուք Տաճարին մէջ մեծ հանդէսով տօնուեցաւ Յիսուս մանուկի քառասնօրեայ գալուստը ի Տաճարն։ Պատարագիչ Սրբազանը օրուան տօնին պատշաճ քարոզը խօսեցաւ, երեք քառորդ ժամ, պերճախօս ու պերճիմաստ դարձուածներով՝ ի հոգեւոր մխիթարութիւն ժողովրդեան։

«—Գերմանական հիւպատոսը՝ որ նոր հասաւ Գերմանիոյ մայրաքաղաքէն, Վիլհէլմ Բ. Կայսեր ու Աւկուստա Վիկտորիա Կայսրուհւոյն բարեւները բերաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։ Վեհ. Կայսրն ու Կայսրուհին բարեհաճեր էին միանգամայն իրենց հիւպատոսին միջոցաւ ծանուցանել թէ՝ բնաւ չե՛ն մոռցած Ս. Յակոբայ փառայեղ Տաճարին և Պատրիարքանի Դահլիճին իրենց Օգոստափառ անձերուն վրայ ըրած քաղցր տպաւորութիւնները և համակրանքը՝ զոր ունեցան և ունին Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր անձին վրայ՝ ինչպէս նաեւ բովանդակ Միաբանութեան։

«Ա՛յսպէս Նոցին Վեհափառութիւնները, ժամանակ անցնելէ ետքն ալ չեն մոռնար Ս. Երկիրն ու Երուսաղէմի մէջ Ս. Յակոբեանց դարաւոր այս մեծ հաստատութիւնը ու անոր ծերունազարդ հոգեւոր պետը։»

ԱԶԴ

Վաղը կիրակի ժամը 9ին (Ը. Թ.) Պայապել Հաուսի մատրան մէջ տեղի պիտի ունենայ Կ. Պոլսոյ Երիտասարդաց Քրիստոնէական Ընկերակցութեան եռամսեայ ընդհ. ժողովը, նախագահութեամբ բրոֆ. Յակոբոս էֆ. Ճէճիզեանի։ Պիտի խօսի անգլիերէն լեզուով Զուիցերիացի ընդհ. քարտուղար Պ. Շառլ Ֆէլօ։ Հ. Յերէնի պիտի թարգմանէ Վեր. Տքր. Հ. Ս Պարնըմ։

Փափաքողները սիրով կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ։

ԼՈՅՍ Շաբաթաթերթի 34րդ թիւը հրատարակուեցաւ այսօր հետաքրքրաշարժ ճոխ պարունակութեամբ։ — Տարեկան 50 վեցամս. 25 և հատը 1 ղրշ։

Դիմել առ Մարտիրոս Տէօքմէճեան, տնօրէն Լոյսի, Նորատունկեան խան, Ղալաթիա։

ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄԱՍԻՍ Գրական և Քաղաքական Շաբաթաթերթի 9րդ թիւը հրատարակուեցաւ այս առտու, հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Կտակի մը շուրջը. ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ։ — Փունջ գերմանական բանաստեղծութեանց. Հոգւով հիւանդ (Լընաու). Լօռէլայ (Հ. Հայնէ). Թարգմ. Ռ. Յ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ։ — Իմ առաջին հրատարակութիւնս. ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ։ — Կիլիկիական Նօթեր. Ատանա. ՍՍԱԿԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ։ — Վերջին Բժշկեան յերան վրայ (Ուղեւորական Յիշատակներ) Տ. Հ։ — Իրիկուն (Ռոտանալոր) Կ. ՈՍԿԵԱՆ։ — «Բիանքօ»ն (Նորավէպ ժողովրդական կեանքէ) Ա. Մ։ — Քաղաքական կացութիւն. Մ. Ն։ — Մասիս»ի Ցուցատետրը. Հիւանդանոցին նուագահանդէսը. Տ. Ա։

* * *

ՄԱՍԻՍ ձեռքէ կը ծախուի հատը ՔԱՌՍՈՒՆ ՓԱՐԱՅԻ։ Տարեկան բաժանորդագինն է կէս օսմ. ոսկի՝ թէ՝ Կ. Պոլսոյ և թէ՝ գաւառներու համար, կանխիկ։ Արտասահման 12 ֆրանք։ Խմբագրութեան կեդրոնն է Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան, թիւ 13։

Հեռագիր
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ, 9 մարտ. — Քրիւկէր Նախագահը Պլէօմֆոնթայն գնաց, ուր Շթայն նախագահին հետ պիտի խորհրդակցի թէ ի՛նչ ընթացքի հետեւելու է։ Երկու նախագահներուն միջեւ կատարեալ համաձայնութիւն կը տիրէ։

—Վերջին հեռագիրներու նայելով Մէֆքինկի կացութիւնը շատ տագնապալից է։

—Վաղը, 10 մարտ, Լոնտոնի մէջ պիտի կատարուի բացումը երեսուն միլիոն անգլիական ոսկիի պատերազմի փոխառութեան զոր Խորհրդարանը քուէարկեց։ Տոկոսը պիտի ըլլայ հարիւրէն 2¾։ Շրջաբերութեան հանուելու նուազագոյն գինն է 98½։ Անգլիական Նոր Ռանթը այսօր Սակարանին մէջ որոշ գինէն հարիւրին երկու աւելի կ'արժէր, վասն զի բաւական կարեւոր կանխիկ գործառնութիւններ կատարուեցան։

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ. — Ֆրանսայի նախարարաց Խորհուրդը իր այսօրուան նիստին մէջ, որ գումարուեցաւ նախարարապետ Պ. Վալտէք Ռուսոյի նախագահութեամբ, հաւանեցաւ հասոյթներու վրայ ընդհանուր տուրք մը դնելու համար ներկայացուած ծրագրին։

ՔՈՄԷՏԻ ՖՐԱՆՍԷԶ

ԲԱՐԻԶ. — Քոմէտի Ֆրանսէզի ներկայացումները առժամաբար պիտի տրուին Օբէրայի մէջ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ. — Լրագիրները Բարէյուսոյ գլուխէն մարտ 5 թուականով հեռագիր մը կը հրատարակեն թէ Ափրիկէի Պանքային տնօրէնը, որ տասը օր առաջ Եոհաննէսպուրկէն մեկնած է, յայտարարեր է թէ ո և է հանք չէ քանդուած։

—Վաճառականները տուրքերու վրայ ըլլալիք յաւելումին հետեւանքով կը փութան իրենց ապրանքները մաքսէն հանել։ Լիվրբուլի մաքսատան մէջ անցեալ երեքշաբթի 500,000 անգլիական ոսկի մաքս առնուած է։ Պանքաները փոխառութիւն կ'ընեն մաքսէն հանուած ապրանքներու վրայ

—Մ. Նահանգաց մէջ հարաւ Ափրիկեան պատերազմին դէմ ցոյցերը կը շարունակուին։ Երեքշաբթի օրը միթինկ մը գումարուելով ատենաբան մը քննադատեց հարաւային Ափրիկէի գործերուն մէջ Ուաշինկթընի կառավարութեան ընթացքը՝ Անգլիոյ հանդէպ։ Ըսաւ թէ Մ. Նահանգները իրենց արտաքին քաղաքականութիւնը յանձնած են Լոնտոնի դահլիճին ձեռքը։ Ատենաբանը նաեւ խստիւ քննադատեց Անգլիոյ գործելու դրութիւնը։ Չիքակոյի մէջ Լինքըն Սթանֆորտի համալսարանին նախագահը դասախօսութեան մը միջոցին յայտարարեց թէ Մեծին Բրիտանիոյ հիմնադրուած բնակիչները իրենց նախահայրերուն սուսերներն են՝ բարոյական ու ֆիզիքական տեսակէտով։ Նախագահը ըսաւ թէ Ի. դարը պիտի տեսնէ Մեծին Բրիտանիոյ անկումը և թէ հարաւային Ափրիկէի բընակիչները բոլորովին անկախ պիտի ըլլան։

—Բրէթորիայի ամերիկեան նոր հիւպատոսը հեռագրած է իր կառավարութեան թէ իր պաշտօնին կիրառմանը ոչ ոք կը միջամտէ և թէ պատերազմի գերիներու մասին տեղեկութիւն առնելու առթիւ դժուարութեանց չի հանդիպիր։

—Ծարոնի Կայսեր շնորհաւորական հեռագիրը Լոնտոնի մէջ համակրական արտայայտութիւն մը կը նկատուի՝ Ծարոնի կողմէ առ Անգլիա։

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսունհրուք տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ, հանգուցեալ մուխթար Յակոբ աղայի տունը։

ԹԷՕԹՕՆԻԱՅԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Նուագահանդէսները մէկզմէկու կը յաջորդեն և իրարու կը նմանին։

Հասկցողները թող վրաս խնդան, փոյթս չէ, բայց ես Թէօթօնիայի սրահին մէջ, չորեքշաբթի գիշեր, տեղի ունեցած նուագահանդէսին շատ հաւնեցայ, տպաւորութեան խնդիր... եթէ կ'ուզէք։

Պրաօէն, Եարոնսքի, Մէրսինէէ, Գօր, Էլինկէր, կարծեմ այս հինգ անունները զատ զատ տալու հարկ չկայ, ալ գոց ըրինք գրեթէ. մին եթէ ըսես, միւսները կը հասկցուին արդէն, զի ամբողջ սա ձմեռուան եղանակին այդ ճարտար ջութակահարներուն անունները գրեթէ անբաժան մնացին և պիտի մնան սարքուած ու սարքուելիք բոլոր նուագահանդէսներուն առթիւ։

Հինգն ալ աղէկ, հինգն ալ պատուական արուեստագէտներ, որոնք ջութակը կարծես թէ կու լայ և մարդկային յոյզերու հրեշտակային լեզուն և սրտի հառաչներուն աղեկտուր հեծկլտանքը կը խօսի պըրքերաբար։ Մանաւանդ երբ այդ պատուական արուեստագէտները նուագեցին աւստրիական ազգային քայլերգը, այդ գրեթէ միշտ կրկնուելով ամէնուն ականջին համար սովորական և չահեկանութենէ զուրկ դարձած երգը՝ իրենց մոգական ճպոտին տակ՝ իբր մէկ մի հատուածին մէջ նորին և անծանօթին անբացատրելի հրապոյրը ստացաւ։ Հապա այն սմայլմամբ հրապուրիչ ներդաշնակութիւնը որ միստիքական մթնոլորտով մը պարուրեց այն պահուն, գրեթէ բոլոր ներկաները։ Այդ րոպէին, կարծես պատմական Աւստրիոյ՝ դարերով ընթացքին մէջ մղած ճակատամարտներուն պատուոյ դաշտին վրայ ինկած բոլոր զինուորներուն միահամուռ արձակած աղեխարշ հառաչն ու հեծեծանքն էր որ կը լսուէր հեռուէն, խիստ հեռուէն, անդրագերեզմանեան վիհերէն։ Մէն մի ճպոտի հարուած՝ հանդարտ ու սրտաճմլիկ՝ պատուախնդիր անձնազոհութեան, վշտի և տառապանքի, սիրոյ եւ զրկանքի, անդառնալի և յաւիտենական բաժանման, գութի և կարեկցութեան զգացումներու սառեցուցիչ հոսանքներ կը թափեր որոնք մարդուս ոսկորներուն ծուծը, հոգւոյն ու էութեան խորը կը թափանցէին մեղմիւ։ Երբ այդ նուագածութիւնը վերջացաւ, դեռ ամէն ունկնդիր թաղուած կը մնար տխուր բայց հեշտալի օրօր տպաւորութեան մը տակ, տպաւորութիւն մը զոր մահուան հեռապատկերը կու գայ յաճախ դրօշմել ապրողին սրտին։

* * *

Բայց եթէ մահը իր սրտաճմլիկ բանաստեղծութիւնը ունի, կեանքն ալ զուրկ չէ իրենէն։ Ահա այդ կեանքի առողջ եւ զուարթ լեզուն էր որ եկան խօսիլ դաշնակի վրայ Տէր և Տիկին Տէթէէ, այս վերջինը դուստր Պ. Միլլէն Միլի, Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական գաղթականութեան պատուաւոր անդամներէն մին։ Պ. Տէթէէ որ իբր դաշնակի տաղանդաւոր վարպետ, արժանի համբաւ մը կը վայելէ, թողնելով զի յայտարարելու թէ իր կինը, որ միանգամայն աշակերտն է, իրեն գրեթէ կը հաւասարի արուեստագիտական տեսակէտով և անշուշտ գերի վերոյ է գեղեցկագիտական հայեացակէտով։ Կարելի չէ երեւակայել տոհմիկ և մեծվայելուչ գեղեցկութեան աւելի կատարելագործեալ հրաշալիք մը քան Տիկին Տէթէէ. Շքեղ կազմուածք մը, մարմարիոնի սպիտակութեամբ և արեւելեան փարթամութեամբ լեցուն, դիցուհիական բարակ գիծեր կը նրբացնեն Ֆրանսացիի մտացի դէմքի մը վրայ, գեղեցիկ մազերու ոսկեգոյն խուրձով մը պսակուած և ուլիմ աչքերու զոյգ մը վառուն գոհարներով զարդարուած, զորս կը բաժնէ Բարիզեան ըմբոստ ու զուարթ քիթ մը։ Եւ ինչպէս որ գոհարի մը արժէքը չաւելցնելով հանդերձ՝ այն փայլապատ գոհարատուփը որուն մէջ սովոր են ցուցադրել զայն կը կրկնապատկէ սակայն, եթէ ներելի է ըսել այսպէս, անոր փայլը, Տիկին Տէթէէ իր սեւ թաւշեայ շրջազգեստին մէջ, իր կինամոնի ազնուապետական շքեղութիւնը բազմապատկած էր։ Եւ մէջ իբր չի նմանող յատկութիւններ մարմնու հետ չեն կրնար բաղդատուիլ, պիտի աւելցնենք թէ այդ ամէն առաւելութիւնները գրեթէ ոչինչ էին այն արուեստագիտական տաղանդին քով որուն նման մէկ նմոյշը ցոյց տուաւ Տիկին Տէթէէ Թէօթօնիա սրահին մէջ։ Եւ որչափ ալ արուեստագէտներու գովեստը ըսելու համար գործածուած բոլոր սովորական բառերը չի կրնամ, Տիկին Տէթէի նաեւոր տաղանդին վրայ խօսելու առթիւ, պիտի ըսեմ թէ արուեստագէտութեան հին իբր կատարեալ կին մը ներկայացուց մեր դերին մէջ։ Արդարեւ կա՛յ էակ մը, կնոջմէ զատ, որ կարենայ բաղդատուիլ այն երբեմն չափի մը որոտման պէս աւրեկիչ ըլլալու աստիճան բուռն եւ զօրաւոր և երբեմն թիթեռնիկի մը թեւերուն փոշւոյն չափ նուրբ ու փափուկ շեշտերուն..., զորս Տիկին Տէթէէ պարբերաբար կը խլէր դաշնակէն արուեստագիտական ճարտարութեամբ և զգացման մենանրբին գիտակցութեամբ։

Այն երկու աճարկու քիւռաւոր դաշնակները որոնք երկու սեւ հրեշներու պէս ամբողջ թատերաբեմը գրաւած էին, արուեստագէտ ամոլին ճարտար մատներուն տակ կարծես փետուրէ մը աւելի չէին կշռեր։ Վերացում կամ աչքի պատրանք, րոպէ մը այնպէս կարծեցի թէ դաշնակը որուն գլուխը անցած էր Տիկին Տէթէէ գոյութիւն չունէր, կամ իրմէ չէին որ կը բղխէին այն ներդաշնակութեան հրեշտակային հոսանքները որոնք ամէնէն ապառաժ սիրտերը անգամ պիտի փշրէին, ինչպէս ովկէանոսի կատաղի ալիքները վերջ ի վերջոյ կը պեղեն լայնապատառ խոռոչներ ամենակարծր ժայռերու կողքին։

Իր գեղեցիկ կնոջ հպարտ վեհապանծութեան մէջ, Տիկին Տէթէէ իր մարմարեայ թեւերէն և փղոսկրեայ մատերով կարծես ներդաշնակութեան մագնիսական հոսանք մը կը հաղորդէր, հոս ու հոն, աջ ու ձախ, այն միւս փղոսկրին, դաշնակին անկենդան մատներուն։ Այնպէս կը թուէր թէ՝ այն ճարտար և շնորհալի հարուածները զորս հոսրեքի մը ճարպիկութեամբ Տիկին Տէթէէ կու տար երբեմն զեփիւռի մը պէս նուրբ և անուշ թեթեւութեամբ և երբեմն փոթորկի մը ուժգնութեամբ ո և է առարկայի մը բաղխած ատեն պիտի յառաջ բերէին դարձեալ նոյն այն կատարելագործեալ նուագածութիւնը որ թէև սակաւաթիւ բայց ընտրեալ ունկնդիրներու խումբ մը գրեթէ ժամու մը չափ գեղարուեստական հմայքի մը տպաւորութեան տակ թողուց։ Վերջ ի վերջոյ Տիկին Տէթէէ իբր նուէր ծաղկեայ փունջ մը և ծափահարութեանց խօլ տեղատարափ մը ընդունեցաւ իրեն և իր ամուսնոյն համար։

Ներկայ էին աւստրիական դեսպան Պարոն Քալիչէ, հելլենական դեսպան իշխան Մավրոկորտաթօ, Օսմ. Կայս. Պանքայի տնօրէն Պ. Վուլֆինկ և այլ ծանօթ օտարազգի և հայազգի ընտանիքներ։

Զ. Ե.

ՍԱԿԱՐԱՆ

Այսօր վերջացող շաբթուան մէջ բաւական ելեւէջներ ունեցան գիները, բայց երէկ և այսօր թոյլ գացին ու գրեթէ անկում մը կրեցին, ի բաց առեալ քիչ մը՝ Թրանսվալը։ Եթէ յետահայեաց ակնարկ մը նետենք՝ վերջին 15 օրուան սակերուն վրայ, կը տեսնենք թէ Օսմ. Քոնսոլը, կտրօնը զեղչուելէն ետք, դարձեալ բաւական անկում մը ունեցած է. Նմանապէս Երկաթուղին։ Առաջինը 26 ղրշ. 16 փր. ըլլալէ վերջ, այսօր կ'արժէ 25 ղրշ. 12 փր., որ ըսել է 44 փարայի անկում մը կրած է. այլ որովհետեւ 22 փր. կըտրօնը կ'արժէր որ վճարուեցաւ, ուրեմն 22 փր. միայն ինկած է, կարեւոր բարձրացումներ ունենալէ ետքը։ Երկաթուղին ալ պահ մը մինչեւ 128 փր. ⅜ ըլլալէ վերջը հիմակ կ'արժէ 125.75։

Այս տարբերութիւնները եղած են 15 օրուան ընթացքին մէջ։ Սակայն եթէ նկատի առնենք ճիշտ 15 16 օրուան գիները, այն ատեն գրեթէ բնաւ տարբերութիւն չպիտի տեսնենք մեր քոնս.ին վըրայ, որովհետեւ երկու շաբաթ առաջ մեր քոնսոլիտէն Բարիզի Սակարանին մէջ կ'արժէր 23 ղրշ. 95 սնդ., և Լոնտոնի Սակարանին մէջ՝ 23 ղրշ. 50 սնդ., այսօր ալ նոյն և նմանը կ'արժէ Լոնտոնինը. իսկ 5 10 սնդ. միայն պակաս Բարիզինը. Նմանապէս 130 ու կէս փր. էր Երկաթուղին Բարիզի Սակարանին մէջ, իսկ այսօր 128ուկէս միայն։

Մեր քոնսոլիտէն կտրօնը զեղչուած է հոս, հաշուեյարդարումի օրը մարտ 1էն առաջ հանդիպած ըլլալուն համար բայց եւրոպական սակարաններու մէջ, տակաւին կտրօնը չզեղչուած գիներով կը մնայ և միայն յառաջիկայ չորեքշաբթի օրուընէ — մարտ 1 — սկսեալ տոկոսը այսինքն կտրօնը զեղչուած գիներով պիտի նշանակուի։ Սպանիականը ու Փրանսական Ռանդը այդ ժամանակամիջոցին, վրայ դրած են առաջինը 69էն բարձրանալով 71.40ի և երկրորդը 101.20էն 101.87ի։ Իսկ Թրանսվալը գրեթէ ուր որ էր հոն կը մնայ, — միշտ բաղդատմամբ 15 օրուան սակերուն հետ — գուցէ հայաթերթին Թրանսվալի դէմ գրած յօդուածը ազդած ըլլայ... Լոնտոնի և Բարիզի սակարանական բարձր շրջանակներու մէջ... միտքերու վրայ։ Գալով անգլիական քոնսոլիտէին, որուն համար իբր ճշգրիտ ծանօթութիւններ կարգ մը «գլուխէն մինչեւ ոտքը» սխալ տեղեկութիւններ տուած էր հայաթերթը երկու օր առաջ, տակաւ կը բարձրանայ։ 15 օր առաջ կ'արժէր 101.75. իսկ երկու օր առաջ կ'արժէր 100.81 —թո՛ղ թէ այսօր կ'արժէ 101.12։

Որպէս կը տեսնուի, ըստ երեւոյթին 94 սնդ.ի անկում մը կայ նոյնին վրայ, բայց պէտք է զեղչել կտրօնին արժողութիւնը 68 75 սնդ., որ վճարուեցաւ եւրոպական մարտ 1ին, և այն ատեն այս տարբերութիւնը կ'իջնէ 25 սնդ.ի միայն, որուն համար իբր շատ, բայց շատ ճշգրիտ տեղեկութիւն յման սպէցիալ մը կտրած է կ'ըսէ հայաթերթը, «աբէրլին» բառը ստորագծելով, մինչ մենք անցեալ օր՝ որպէս թէ «69» սնդ.ի տարբերութիւն մը սխալմամբ 70 սնդ. ցոյց տուեր էինք, ուղղել կը կարծէ։ Թողունք թէ Լոնտոնի սակարանին հաշիւով 70 սնդ. է այն տարբերութիւնը և ոչ երբեք «69»։

Բայց նոյն իսկ այդ մանր դիտողութիւնը չէ՞ որ իր սխալին մեծութիւնը և Սակարանական գործերէ բոլորովին անտեղեակ ըլլալը կ'ապացուցանէ։

—Այսօր մարտ 10, ինչպէս կը տեսնէք հեռագիրներու բաժնին մէջ, անգլ. նոր փոխառութիւնը հրապարակ ելած է, հանման գինէն 2 աւելի արժելով։

—Ղալաթիոյ Սակարանը առաւօտները սկսաւ բացուիլ ժամը 4ին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ռ.	25	13½
Ամէնէն բարձր գին	»	25	14½
Մէնէն վար գին	»	25	10
Ռումէլիի Երկթ. զոգ.	Ֆր.	125	87½
Ամէնէն բարձր գին	»	126	12½
Ամէնէն վար գին	»	125	50

ԲԱՑՈՒՄ 26 Փետր.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Կ.	25	11½
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	125	75
Օսմանիէ		434	50
Ռէժի		297	—
Օսմ. Պանքա		13	03
[illegible]		2	34
Օսմ. [illegible] Վալէօն	Ա. Ռ.	0	08
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	40
Թրամուէյ բաժնեթ.		675	—
» Ժուիսանս		214	—
» պարտամ.	Ֆր.	482	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	475	50
Թրանսվալ	»	64	50

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	23
Անգլիական ոսկի	»	110	10
Ֆոլ Էմպէրիալ	»	90	10
Քրմիզ	»	51	12
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	04
Մէճիտիէ	»	96	07
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ռ.	8	61

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	12½
» » » չէք	»	110	02½
Բարիզ » »	Ֆր.	22	91¼
» » » չէք	»	22	81¼
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	53
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	21	89

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 9 Մարտ

Անգլիական Քոնսոլիտէ		101	12
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		47	25
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.		23	50
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. զոգ.		23	50
Օսմանեան Պանքա		13	03
Ռուսական 1889		101	25
Հելլենական 5%		39	50
» Մօ օրօլ		45	—
Պուլկարական 1888		87	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		104	58
Չարթէրտ		3	68
Տօմինիալ		102	75
Թրանսվալ		2	56
Այտրն երկաթուղի		9	50
[illegible]		25	46¼

ԲԱՐԻԶ, 9 Մարտ

Ֆրանս. Ռանթ 3%	»	101	87
» » 3½%		103	—
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	95
) զոգ.	»	23	85
» » » Բ.	»	47	87
» » » Դ.	»	23	25
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	578	—
Օսմանիէ	»	431	50
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	128	50
Օսմ. Ռէժի	»	297	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4%		488	50
Քրէտի Լիոնէ		1135	—
Ռուսական Ռանթ	»	94	20
Սպանիական արտաքին	»	71	40
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		106	12
Թրանսվալ	»	66	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	225
[illegible]	»	63	50
Չարթէրտ		94	—

ՊԷՐԼԻՆ, 9 Մարտ

Ռուպլը	»	216	25
Ռումէլիի երկաթուղի	»	122	20
Անատ. երկթ. պարտամուրհ.	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	290

ՎԻԵՆՆԱ, 6 Մարտ

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	242	80
Ռումէլիի երկաթուղի	»	124	20
Օսմ. Ռէժի	»	142	70

ՊՐՈՒՍԷԼ, 9 Մարտ

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		23	50
Ռումէլիի երկաթուղի		125	50

ԱԶԴ

Կիրակնօրեայ մանկավարժական դասախօսութիւնը Բերայի Արժեսեանցին մէջ 27 Փետրուար 1900 (ժամ 1½ 5. Ը. Ե.)

Դասախօսք

1. Ռէթէոս էֆ. Պէրպէրեան (Իմացական կարողութիւնը եւ անոնց զարգացումը)։

2. Մինաս էֆ. Չալեան (Բարոյական դաստիարակութիւն)։

2—2

THE LANCASHIRE INSURANCE COMPANY

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԳԼ. ԸՆԿ.
Հաստատուած 1852 ին

Կեդրոնական գրասենեակ ընկերութեան յԱնգլիա «Լանքաշայր Էնշիւրընս Պիւլտինկ Էքսչէնճ Սթրիթ, Մանչէսթէր»։

Դրամագլուխ անգլ. ոսկի 3,000,000
Պահեստ » » 1,574,400

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Հրդեհի ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեպհականութեանց վրայ, ինչպէս քարաշէն և փայտաշէն տուներ կարասիք, վաճառականական ապրանք, ևն, ևն, ամենանպաստաւոր պայմաններով, ո և է կերպով։

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Այս ընկերութիւնը ամէնէն նպաստաւոր պայմանները կ'ընծայէ կեանքերնին ապահովագրել ուզողներուն։

ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ՄԸ

Տիեզերական ապահովագիր, անվիճելի, առանց սեղմումի և չահուց մասնակցութեամբ։

Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն

ՊՕՆՏ ՍԷԼԸՐ և ԸՆԿ.
Թիւ 4, Քիւչիւք Թիւնէլ խան, Ղալաթիա

77—104

ԷՔԻԹԱՊԼ

Ամերիկեան ապահովագրական ընկերութիւն կենաց
Աշխարհիս էն հարուստ և էն հզօրը

Տնօրէն Թուրքիոյ, ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Անանիասի խան

Ի դէպ մահու ապահովագրութիւն
Միայն 20 տարեվճարով
Մահուան պարագային տարեվճարը կը գադրի
(Vie 20 primes)

ՕՐԻՆԱԿ

Տարիք 35. գումար 100,000 ֆրանք ի դէպ մահու վճարելի

Ուրիշ ընկերութեանց Թարիֆի համաձայն տարեվճարն է	ֆր.	4140
Էքիթապլ ընկերութեան	»	3408
Տարեկան տարբերութիւն ի նպաստ Էքիթապլի	ֆր.	732
20 տարուան մէջ	»	14640
100ին 5էն բաղադրեալ տոկոսով	»	25414

Այսինքն աւելի քան 6 տարեվճարի խնայողութիւն մը
Ի ՆՊԱՍՏ ԷՔԻԹԱՊԼԻ 489

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾ։

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,338 ֆր
1898 ի հասոյթը	34,775,462 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է ձա	164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՐՄԻՒԶ
Ղալաթիա, Քարաքէօյ կալ (Մ. Ա. կանգ Մ-----)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՈՐ ՌԷՅՊԻՆ 524

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	27,000,000
Պահեստի դրամ	»	52,002,500
Տարեկան հասոյթ	»	70,339,912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագին ներով։ 514

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիասի խան. 20 21 22

Եւրոպիոյ մէջ ամէնէն նախընտրուած
ՓԵՐ ՊՐԱՎԷՆ
Ամենէն ազդեցիկ դեղ է
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԴԵՂՆՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ
ՏԺԳՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ
բուժելու։ Ոչ անախորժ համ ունի եւ ոչ ալ հոտ. աշխարհի բոլոր բժիշկները կը յանձնարարեն ՓԷՐ ՊՐԱՎԷՆ.
Պնդութիւն չիտար. Ակռաները չիսեւցներ։ Կարճ ժամանակի մէջ կուտայ Առողջութիւն, Ուժ եւ Դեղեցկութիւն։ Կեղծերէն զգուշանալ։ Կը ծախուի թէ կաթիլի եւ թէ դեղահատի ձեւով ամէն դեղարաններու, մթերանոցներու մէջ։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ^{ՐՔ} Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ՊԷՐԱ 396

(Եօնիւ Թորհէյսրալի վրայ յարկը, հին Զլթուլեանց տուն)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենադժուարին ցաւած ակռաներն ալ անցաւ կը հանեն. ցաւով գիտելը և բուժուած վէրքերը պաշտպանել։

Նորաձեւ եղանակաւ, Նուրբ, Ճոխակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, գեղեցիկ յնարութեամբ գոյնի, ձեւի, և այլ արտաքին երեւոյթներով։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ Թէքն բերանները գեղեցկութեան և ամենակատարելագործեալ աջողութեամբ մէջ ցոյց տալով։

Ց. Դ. Ջլթեանը կիրակի օրերն ալ, (տեսնել վեր օր) մինչեւ նաեւ ամեն օր, (տեսնել վեր ժամեր) հիւանդ կընդունին Պէրայի գործատեղին։ 197

Գաւառացիներէ կրնան գրել իւրանց ընտրութեան, բեռ 1 մաքուրելի ճարպ.

ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԵՆԷ ԶՈՒՐԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թոքերը կերպով պաղ առնելով, կամ խիստ տաք ըմպելի մը խմելով և կամ քրտնած մարմնով հովին դէմ կենալով և դեռ այս կարգի շատ մը աննշան պատճառներով մարդս շատ անգամ հարբուխի ենթարկուելով կը սկսի հազալ ու տառապիլ։ Եւ եթէ ենթակային կազմուածքը ընդունակութիւն ունի, հազերը կամաց կամաց կը տեղաւորուին։ Առողջութեան յարգը գիտցող մարդը ահաւասիկ այս թեթեւ կարծուած պարագաներուն մէջ է որ, պէտք է մի թոյլ տնէ պաշտպանել վըտանգաւոր հետեւութիւններէ, որովհետեւ ծանօթ ճշմարտութիւն մըն է որ հարբուխն ու հազը երբ երկար ժամանակ անխնամ ձգուին, վտանգաւոր հետեւանքներ կ'ունենան և մինչեւ իսկ թոքախտ կրնան պատճառել։ ՔՕՆԵԷՅԻ ՔԱՐՍԻՒԼՆԵՐԸ հրաշալի ազդեցութեամբ կը բուժեն հիւանդական գործարաններու յատուկ հիւանդութիւնները, հազը, հարբուխը, կրծատապը, դժուարաշնչութիւնը, պրօնշիթը, թոքի բորբոքումը և բոլոր այս կարգի հիւանդութիւնները։ ՔՕՆԵԷՅԻ ՔԱՐՍԻՒԼՆԵՐԸ կը ծախուին մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ 20—60

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS
Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ համբաւ
ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ
Պահանջելու է հեսեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր
ANDREAS SAXLEHNER
Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի
La VELOUTINE
CH^{les} FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԼԱՆՔՌԸ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.	1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 289 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Ձիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռիտոլֆ Հօեօս, Դէր-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեօս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գոլոմոն Նագը, » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէօտոր Բօնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարութեան Քոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՔ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՓՕՆՏԻ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Պէրա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 202

Ա Զ Դ
ՕՍՄ. ՌԷԺԻԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Օսմ. Ռէժիի մասնաւոր պատրաստութեանց յատուկ բաժինը (Պէրա Մեծ Փողոց, Թիւ 249) պատիւ ունի ծանուցանել իր յաճախորդներուն և հասարակութեան թէ Հավանայի Հէնրի Քլէյ և Քօ. եւ ընկ. վաճառատունէն ուղղակի ընդունած է այլեւայլ տեսակի պատկանող ու բոլորովին թարմ առաջնակարգ սիկառներ։

Այս սիկառներր ինչպէս նաեւ ուրիշ բազմատեսակ սիկառներ, այսօրուընէ սկսեալ յաճախորդներու տրամադրութեան տակ դրուած են չափաւոր գիներով։

Օսմ. Ռէժիի մասնաւոր պատրաստութեանց յատուկ բաժինը միշտ տրամադրելի կ'ունենայ զուիցերիական լաւագոյն սիկառներ։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Մարտ 13ին Մինկրելի, Մարսիլիայէն,
» 19ին Սիրէասի Անատոլուիսքէլէ
Առմենի չոգենաւը Անվէրսէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մարտ 14ին Մինկրելի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօրօսիյսք
» 20ին Սիրէասի, ուղղակի Մարսիլիա։
Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. 2.կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարափին վրայ։ Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆՑ ՑՈՒՑԱԿ
1899 Նոյեմբեր 10էն սկսեալ մինչեւ նոր տնօրինութիւն

Եւրոպական եզերքէն Կամուրջ

1 35 Գօյճ. Ի.հիս. պէպ. արն. գըչ. օրթ. պէկ. 20
1 30 Ենիմ. մէզպ. պէօյր. թրպ. ենք. սթն. պօյճ. պէկ. 39
2 15 Գօյճ. Ի.հիս. պէպ. արն. գըչ. օրթ. 45
2 15 Եսմ. մէզպ. պէօյր. թրպ. ենք. միրկ. Ի. հիս. պէպ. արս. գըչ. օ.թ. պէկ. 40
3 — Միրկ. ռ. հիս. պէպ. արն. գըչ. օրթ.պէկ. (բաց ի ուրբաթէ) 37
3 15 Եսմ. մզր. պէյթ. թրպ. ենք. սթէն. պօյճ. ռ. հիս. պէպէք արն. գըչ. օրթ. պէկ. 43
4 — Գօյճ, ռ. հիս. պէպէք արս. գըչ. օրթ. պէկ. (բաց ի ուրբաթէ) 39
4 45 Եսմ. սպր. պյքտ. թրպ. ենք. սթն. միրկ. ռ. հիս. պէպէք արն. գըչ. օրթ. պէկ. 31
5 — Միրկ. Գօյճ. ռ. հիս. պէպ. արս.գըչ.օրթ. պէկ. (բաց ի ուրբաթէ) 44
5 30 Եսմ. մզրպ. պէյթտ. թրպ. ենիք. պօյճ. Ի. հիս. պէպ. արսվ. գըչ. օրթ. պէկ. 3[illegible]
6 45 Պէյգ. ենք. գանլ. միրկ Ի. Ա. հիս. գանտլ. պէպ. արնվ. չէնկ. պէյլ.օրթ.գգկ.սկիւտ. 20
7 — Եսմ. մէզր. պյքտ. թրպ.ենք-սթէն.միրկ. Ի. հիս. պէպ. արսվ. գըչ. օրթ. պէկ. 21
8 15 Ի. Ա. զավ. ենմ. մէզր. պյքտ. թրպ. պէյգ բշպ. չպք. գանլ. Ա. հիս. գնտլ. վնիր. չէնկ. պէյլ. գուզգ. սկիւտ. 43
9 — Ենմ. մզրպ. պյքտ. թրպ. ենիք. սթէն. պօյճ. Ի.հիս. պէպ արս Իրչ. օրթ պէկ 45
10 35 Միրկ. արս. (բաց ի ուրբաթէ) 46
11 — Ենմ. մէզր. պէյքտ. թրպ. ենիք. միրկ. ռ. հիս. պէպ. արս. օրթ. պէկ։ 34

Ասիական եզերէն Կամուրջ

1 30 Ա. հիս. գնտ. վնիք. չնկ. պէյլ. Գգկ. 33
1 45 Պէյգ. բշպն. չպքլ. գանլ. Ա. հիս. գնտ. վանք. չէնկ. պէյլ. գգկ. պէկ. 21
2 15 Ա. հիս. գնտլ. վանք. չէնկ. պէյլ. գգկ. (բաց ի ուրբաթէ) 44
[Այս շոգենաւը ուրբաթ եւ կիրակի օրերը Պէկթ. եւ բոլոր լուր օրերը Սկտ. պիտի հանդիպի]
» 15 Պէյգ. բշպն. ենիք. գանլ. միրկ. Ա.հիս. գնտ. պէպ. վնիք. չնկ. պէյլ. գգկ. պէկ. 44
2 45 Ի. Ա. զվ. ենիմ. մէզպ. պէօյր. թրպ. պէյգ. բշպն. չպք. գնլ. Ա. հիս. գնտ. վանք. չէնկ. պէյլ. գգկ. պէկ. 17
4 — Ա. հիս. գնտլ. վնք. չնկ. պէյլ. գգկ. պէկ։ (բաց ի ուրբաթէ) 45
5 — Պէյգ. բշպ. չպքլ. գնլ. Ա. հիսար գնտ. (սովորական օրերը Սկտ. եւ միւս օրերը վանք. չէնկ. պէյլ. գգկ. պէկ.) 33
5 30 Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. գգկ. պէկ. (բաց ի ուրբաթէ) 40
6 45 Պէյգ. ենիք. գանլ. միրկ. Ի. Ա. Հիս. գնտ. պէպ. արնվ. չնկ. պէյլ. օրթ. գգկ. սկիւտ. 20
8 15 Ի. Ա. զվզ. ենիմ. մէզպ. պօյր. թրպ. Պէյգ. բշպ. չպքլ. գանլ. Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. գուզգ. սկիւտ։ 43
10 25 Պէյգ. ենիք. գանլ. Ա. հիս. գանտ. չնկլ. պէյլ. պէկ. 37
11 5 Վանիգիւղէն ուղղակի կամուրջ (բաց ի ուրբաթէ) 20

Կամուրջէն եւրոպական եզերք

2 — Պէշկ. օրթ. գըչ. արն. պէպ. Ի. հիս. միրկ. ենիք. թրպ. պէօյր. մէզր. ենիմ. 34
3 — Պէշկ. օրթ. արսվ. Ի. հիս. պօյճ. բաց ի ուրբաթէ 39
3 40 Պէկ. Սկիւտ.գգկն. օրթ. պէյլ.չնկլ.արնվ. պէպէք գնտլ. Ա. Ի. Հիս. պօյճ. գնլճ. ենիք. բշպ. պէյգ. թրպ. պյքտ.մզր. եսմ. 21
4 20 Իրչ. արսվ. միրկ. բաց ի ուրբաթէ 44
4 — Պէշկ. օրթ. արսվ. պէպ. Ի. հիս. միրկ. սթէս. ենիք. թրպ. պէօյր. մզրպ. ենիմ։ 35
6 — Պէշկ. օրթ. գ.չչ. արս. պէպ. Ի. հիս. պօյճ. սթէն. ենիք. թրպ. պէյքտ.մզրպ. եսմ. Ի.Ա. զավաք 38
7 — Պէշկ. գգկ. պէյլ. չէնկ. արնվ. գանտ. Ի. հիսար պօյճ. գնլճ. ենիք. պէյգօզ թրպ. պէօյ. մէզպ. ենիմ. 45
9 Պէկ. օրթ. գըչ. արսվ. պէպ. Ի. հիս. միրկ. սթէն.ենիք. թրպ. պէյքտ. մզրպ. եսմ։ 34
9 45 Պէկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպ. Ի. հիս. միրկ. բաց ի ուրբաթէ 46
10 15 միրկ. ենիք. թրպ. պյքտ. մզրպ. ենիմ. Ի. Ա. զավաք 40
10 20 Պէշկ. գնտլ. Ա. հիս. գանլ. չպքլ. բշպն. պէյգ. թրպ. պէօյր. մզրպ. 39
10 40 Պէշկ. օրթ. գըչչ. արնվ. պէպ. գնտլ. Ա. Ի.հիս. գնլ. միրկ. սթէն. ենիք. բշպ. պէյգ. բաց ի ուրբաթէ 21
11 5 Պէպ. Ի. հիս. պօյճ. սթէն. ենիք. թրպ. պէյքտ. մզրպ. եսմ։ 43
11 10 Պէշկ. օրթ. գըչչ. արնվ. պէպ. միրկ. ենիք. պիտի հանդիպակցի բաց ի ուր.է 45
11 35 Ենիք. թրպ. պէյքտ. մզրպ. եսմ։ 45
11 50 Պէկ. պէպ. Ի. հիս. սթէն. ենիք։ 37
12 — Պէշկ. օրթ. գըչչ. արսվ. պօյճ. 20

Կամուրջէն ասիական եզերք

2 45 Պէկ. գգկն. պէյլ. չէնկլ. վնիք. գնտլ. Ա. հիսար գնլճ. չպքլ. բշպ. պէյգ. 33
3 20 Չնկլ. Ա. հիս. բաց ի ուրբաթէ 45
3 40 Սկիւտ. գգկն. օրթ. պէյլ. չէնկ. արնվ. գնտլ. Ա.Ի. հիս. գանլ. միրկ. ենիք. բշպ. պէյգ. թրպ. պյքտ. մզրպ. եսմ Ի. Ա. զավ։ 21
4 30 Պէշ. պէյլ. չնկ. վնք. գնտլ.Ա.հիս. բաց ի ուրբաթէ 40
5 15 Պէշ. գգկ. պէյլ. չէնկ. վնիք. գնտլ. Ա. հիս. գանլ. չպքլ. բշպն. պէյգգ։ 20
9 5 Պէշք. գգկն. պէյլ. չնկլ. վնիք. գնտլ. Ա. հիս. գնլ. բշպ. պյքգ. 37
10 20 Պէշկ. գնտլ. Ա. հիս. գանլճ. չպքլ. բշպն. պէյգ. թրպ. պէօյ. մզրպ. 39
10 25 Պէշկ. գգկն. պէյլ. չէնկլ. վնիք։ բաց ի ուրբաթէ 20
10 40 Պէշկ. օրթ. գըչչմ. արնվ. պէպ. գնտլ. Ի. Ա. հիս. գանլ. միրկ. սթէն. ենիք. բշպ. պէյգօզ. բաց ի ուրբաթէ 21
11 — Պէշ. գգկ. պէյլ. չէնկ. վնք. գնտ. Ա.հիս. 38
11 30 Ինտ. Ա. հիս. գնլ. չպք. բշպ. պէյգ. 44
11 55 Պէկ.գգկն. պէյլ. չէնկ.վնիք.գնտլ. Ա.հիս. 20

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
Ամենանին Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն Եւրոպա

Բաբիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իթալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամապէս փոխադրուած են Նոտր-Տամ տէ Վիքթուար փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր 1845 ապահովագրեալներու վճարուած մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897էն 1,424,000 ֆր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կըպատկանին Ընկերութիւնն և որոց կը վերադարձուին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ ուզէք պարզ մեծ չեք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իբրեւ հասուն մարդ գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարկաւոր չէ ոչ երաշխաւորեալ տոկոսներու. նոյնպէս տարեվճարներու եւ աւելի ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ռ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քէնիչ-Գասաէ...
192-01 Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վոյվոտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատեով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուական ը
(20 Սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին կը ՈՒԻՍ ԽԷՆի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ Պ. Ալպէր Սիմոնս Ճակորեան խան, Վօյվօտա փողոց Թիւ 67

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Խէնի համի հավլուսը փողոց, Օսմ. Նամաքաթան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօխ Մաքրուհեէլար, Զարըլը խան, Թիւ 21 194

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հալլի, Կ. Պոլսոյ և Օդեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Գօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1118
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հէրօ	775	Մարդէլլօ	3703	Ցիրօ	1735
Արքօսդօ	2377	Ճիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միրտաօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պաւնօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սէլրօ	1200
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասօ	1328
Պրաւօ	1076	Տրադօ	1712	Համլէթ	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1646
Պրիւնօ	341	Տինամօ	504	Խալօ	2354	Նէրօ	1083	Թօզզօ	3827
Պուֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Խատօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէլլօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1030	Օնթարիօ	4036	Թօրքուադօ	437
Գալլիաօ	1337	Էրատօ	1481	Ֆլէօ	1058	Օրլանտօ	1535	Ուրուփինօ	2429
Գամիլօ	1344	Ֆիտօ	954	Ֆօլօինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասգօ	1914
Գադօ	1094	Ֆլամինկօ	1828	Ֆօլինօ	1700	Բօլօ	510	Զօլօ	1289
Ձիրաքօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2292	Զօլթուրնօ	2396
Սիւէրօ	1334	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Ռինալտօ	1663	Վէնտօ	1850
Գիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօռնօ	1643	Ռօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Հօրատիօ շոգենաւը, Նաւապետ Քրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հալլէն մեկնած է ամսոյս 3ին և ամսոյս 16ին հոս կը սպասուի։
Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՑ ԷՆՏ ՐՈՋՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւմէթ խան, Ղալաթիա 377

ՓՈՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
[illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Կոթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Կարանիա	2405
Աւրանիա	7268	Ավլաս	2392
Բավոնիա	5587	Սարաքոսա	2188
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2240
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալեփփօ	2143	Մարոքքո	1855
Քէտար	1876	Կամփանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Նավարինիա	4845		

Ալեփփօ շոգենաւը, Նաւապետ Հուիթմըն, Լիվըրփուլէն Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի հասնի դէպի Մարտ 22 (Ն. Տ.)։
Դիմել առ ՃՈԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլէ, Պօրտօյէ, Մէյըրնաքէն եւ Սեւ Ծովի ... [illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամսէս	3000	Թեպս	2500
Մեմֆիս	3000	Նեմեթիս	2400
Թեպպեր	3000	Օսայրիս	2350
Քանոպուս	3000	Թեբո	2250
Խարտում	3000	Սֆինքս	2000
Դամանհուր	3000	Իսաբրիս	1500
[illegible]	2500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուէթթոլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրփուլ